

1995eko otsailak 19 - 1.518 zenbakia - 265 pezeta (BEZ barne) / 14 libera

ARGIA

J.M. GORORDO

«Hiruko Jaurlaritza
porrotera doa,
hor ez da egitaraurik,
interes batuketa
baizik»

HB EZTABAIDAN

Egoeraren azterketa,
aurrerako estrategia
eta barne egituraketa,
militanteen esku

CABRERA INFANTE

«Fidel Castro da
Caribeko Ceaucescu,
ez du barkamenik»

ELLIOT MURPHY

«Poeta eta rokcer
erromantikoa
mundu komertzialean»

NATXO DE FELIPE

**«GORRIAK GINEN
ETA GARA»**

KOLDO AMEZTOY ETA PASCAL GAGNEREKIN BEHIN BATEAN «APANIZEN»...

DICCIONARIO VASCO-ESPAÑOL-FRANCÉS

POR EL PRESBITERO

RESURRECCIÓN MARÍA DE AZKUE

PROFESOR DE VASCUENCE EN EL INSTITUTO DE BILBAO

MIEMBRO DE LA SOCIEDAD LINGÜÍSTICA DE PARÍS, DOCTOR EN TEOLOGÍA

DICTIONNAIRE BASQUE-ESPAGNOL-FRANÇAIS

APIAZA (S, Alth.), renóncula, vulg. botón de oro: *renoncule*, vulg. *bouton d'or*. (Bot.).

APIKA (G-t), apike (G-and-zeg, R), acaso, *peut-être*.

APIKA (E.H.). Proiektu, antolaketa eta zerbitzu informatikoak.

APIKAk iadanik euskararentzako hainbat lanabes eta tresna garatua du. Horien artean:

- Silaba-banaketarako automatak, euskararako eta gaztelaniarako. "C"z garatua eta OASIS (1985) eta THEOS (1990) sistema eragileetan ezarria, ZERUKO ARGIA S.A.L. argitaletxean. 1994ean Macintosharako.

- Hitz-indexaziorako sistema parametrizagarria (hizkuntzaren arabera) euskara eta gaztelaniarako, probabilitate handieneko aleatorizazio-metodoan oinarritua. Gipuzkoako Foru Aldundiaren Aldizkari Ofizialerako. Atzitze masiboko prozesua eta berorren analisi automatikoari dagokiona "C"z (XENIX) garatu dira (1987-88).

- EHuko Informatika Fakultatean garatutako XUXEN ortografiazuzentzailearen proiektuaren bultzatzaile izan da eta horretarak zenbait algoritmo inplementatu: hitzen indexazioa eta berorien berreskuratzea hurbilpen lexikografikoaren metodoaz. DOSen eta UNIXen ezarria (1988-90).

- Euskarazko indexaziorako iragazle morfologikoa. Baionako IUTrekin lankidetzan. "C"z (UNIX) inplementatua (1991-92).

APIKAren esku artean egun garatzen ari diren proiektuak:

- AWR hitz-ezagutzailea: gaztelania, frantsesa, euskara eta katalanerako. Hizkuntza natural bakoitzaren analisi morfologikoan oinarritua.

- Aplikazioak: * Autozuzenketa multikausala.

* Testu-indexazio eta -berreskurapena, hizkuntza-domeinuak mugatuz.

PROIEKTU, ANTOLAKETA ETA ZERBITZU
INFORMATIKOAK

DONOSTIA: Ametzagaña, 19 - behea - Tel (943) 28 33 99 - 28 36 78 / Faxe: 2746 00

URRUÑA: Xalbardin Baita - Tel: (07.33) 59 47 60 00 - Faxe: 47 60 01

BARCELONA: Aragó kalea, 62 - behea 1 - Tel: (93) 226 49 24

Azala: Marisol Ramirez

6. Politika kronika. PELLO ZUBIRIA.
8. Mahai Nazionalaren eta Oreretako batzordearen txostenak. HB oldartu edo iratzartzeko. PELLO ZUBIRIA.
12. Jose Maria Gorordo, Bilboko alkate ohia. «Hiruko Jaurlaritza porrotera doa, interes batuketa baizik ez da». XABIER LETONA.
16. Asteazken zehar. XABIER LETONA.
18. Guillermo Cabrera Infante, idazle kubatarra. «Fidel Castrok irlaren tamainako putetxea eraiki du Kuban». MYRIAM GARTZIA.
20. EAEko banku eta aurrezki kutxek atzera egin dute. Irabazi eta guzti euskal bankuak atzera mundu mailan. XABIER LETONA.
22. Natxo de Felipe: «Oso erraz inposatzen dute haurrek beren diktadura». MYRIAM GARTZIA.
28. Kultura kronika. J.J. PETRIKORENA.
31. Koldo Ameztoi ipuin berria aurkeztu du Pascal Gaigne eta Edi Naudorekin batera. Behin batean «Apanize»... J.J. PETRIKORENA.
34. «Guernica» Gernikara? Ez etorri galdezka. HASIER ETXEBERRIA.
36. Elliot Murphy rock musikari estatubatuarra. «Rockaren mundu komertzialean bizi den poeta erromantikoa naiz». MAITE ARTOLA.
38. Kultura agenda.
40. Argitalpenak.
42. Aukeran. AINHOA GERRA.
48. Denborapasa.
50. Lur erraustua. AINGERU EPALTZA.

POLITIKA: Egunotan Herri Batasunako batzar guztietan Mahai Nazionalak aurkeztutako «Oldartzen» txostena eta Oreretako batzordeak prestatutako «Iratzar» alderatu eta eztabaidatzen dituzte, bat hautatu eta zuzenketa azterketari ekiteko. «Oldartzen» aurkeztutako ehunka zuzenketa artean Patxi Zabaletak egin «Erkide» dago. /8

NATXO DE FELIPE: Hogeita bi urte euskal musikagintzaren gailur inguruan ez da ahuntzaren gauerdiko eztula. Eta aurrera egiteko adorez, gainera, Oskorrikoak. Natxo de Felipe ekarri dugu orriotara, euren ibilbidea eta egungo asmoen gainean mintza dakigun. Euskal Herria publiko 'txiki' batentzat arrakastaz ibiltzen ari diren honetan, «Katuen testamentua» esperientzia aberasgarri eta errepikatzen modukotzat jo du bilbotarrak. Begirada gaur egun Euskal Herrian egiten den musikari ere luzatu dio. /22

«APANIZE»: Koldo Ameztoi Lekaineko kontalariak ipuin berria estreinatu du, «Apanize», duela bi urte izen berarekin egin zuen kontakizunaren jarraipena. Edi Naudo antzerki zuzendariaren babesaz prestatu du, eta Pascal Gaigneren musika erantsi dio obrari. /31

txisteak

arpa jotzen

ARGIA liburutegia

ARGIAKO TXISTEAK

KIKE AMONARRIZEN ESKUTIK

Azken aleak salgai

Okerrak zuzentzen

AZKEN ARGIA, otsailaren 12ko dataz eta 1.517. zenbakiaz zihoan alean, teknologia berriek jokaldi maltzurra burutu eta 'izkin' egin digute pare bat aldiz. 46. orrialdeko «Agenda» ez zen aste horretakoa, aurreko batekoa baizik. Nazioarteko iritzian, berriz, Iosu Peralesen zutabea berrargitaratu genuen, zegokiona 'patrikan' utziz.

ARGIA

Zein da benetan animalia?

HIRUROGEITA sei urtez bizi behar izan naiz jakiteko zezinak larrutegira bizirik iristen direla, eta jakiteko pika-zaldiei aho-sokak moztu dizkietela euren oinaze-irrintziek ikusleen sentiberatasuna aztoratu ez dezaten.

Honek ez du hedabideen alde, noski, askorik esaten. «Desinformatutako herria»-esan izan da- ez da herri askea.

RIKARDO KASTREXANA EGUREN

GASTEIZ

Ados Bego

ZURE izkutuko haserre ulertzen dut. Zure ofizioaren duintasunaren aurka joan naiz. Afizionatu izatea eta profesional izatea ez ditut bereiztu, eta ofizio guztietan bezala bereiztu beharra dago. Zure gutuna irakurri ondoren bi aldiz irakurri behar izan dut nik idatzitakoa eta aitortzen dizut gauzak ezin zirela

nik esan bezala esan. Barru-barruan, Bego, nire eta nire lagun beldurra azaldu dut, MS Word-en euskaratzea uste baino lan korapilotsuagoa gertatzen ari baita. Dena den, sortutako produktua baliagarri izango zaizun esperantzan, barkatu nire hanka sartzea.

JOXERRA AIZPURUA

ELHUYAR

Sagardotegien alde

EZ da nire asmoa inongo polemikatan sartzea, baina ez zait gehiegi gustatu aurreko batean «Irakurleak mintzo» saillean Mikel Elorzak idatzitako gutuna, eta nire kontrako iritziak azaltzeko erantzutera ausartu naiz.

Aurretik esango dut grazia pixkatekin kontatzen dituela gaur egun sagardotegietan gertatzen direnak, baina asko anekdota baino ez dira. Iruditzen zait sagardotegiek berezko ohitura bat gordetzen asmatu dutela, gurea eta oso jatorra dena, eta egia den arren orain nolabaiteko boom bat badagoela, urteak dira funtzionatzen dutela.

Zerbitzu ezaz kexu da Mikel. Niri, berriz, zutik jan eta mahai baten inguruan kontu-kontari jardute hori ikaragarri gustatzen zait. Edana nahi denean

altxa eta kupelera joz. Hotza izaten dela normalean? Jakina, ez duzu ba epelik nahiko otsaila gorrian!

Garesti izate hori ere ez zaio oso zuzena iruditzen. Tortillaz esaten duena ez dut uste egia denik eta, gainera, bestelako jatetxeeetan txuleta jatea gutxiagoren truke izaten al da? Nahi duen guztia edateko aukeraz, bestalde. Berak ere jakingo du, gainera, hainbat sagardotegitara haragia etxetik eraman eta norberak erretzeko aukera dagoela, eta honek prezioa asko merketzen du. Hala eginda afaria prezio arruntetan joaten da -txuleta jan ohi dela gogoratuz-.

Beste txiste antzeko batzuk egiten ditu -Ertzaintzarena gustatu zait-, baina ez dit batere grazia egin bertsolariei buruzkoa. Ez dakit zertara datorren probeta deitu behar hori; egia esan, pasada bat iruditu zait. Beno, Mikel, ea sagardotegiren batean elkartzeko garen!

KEPA ETXAIDE

Ordizia (Gipuzkoa)

JABEA: ZERUKO ARGIA, S.A.L.
LEHENDAKARIA: Joxe Mari Irazusta.
ZUZENDARIA: Pello Zubiria.

HELBIDEAK

GIPUZKOA: Zirkuitu ibilbidea, 1 eta 2 pabiloiak.

20160 Lasarte-Oria.

Tlf: 37 15 45. Faxa: 36 10 48.

BIZKAIA: Zaballurru 2, 1. ezkerre. 48003 Bilbo.

Tlf: 410 34 34. Faxa: 410 37 15.

NAFARROA: Iratxe Monastegia 70, 3. ezkerre.

31011 Iruñea.

Tlf: 17 80 78. Faxa: 17 80 77.

IPARRALDEA: Harrobiko Etxea, 64122 Urruña.

Fax-Tlf: 47 17 10

LEGE GORDAILUA: NA 80-1963.

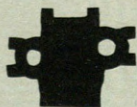
ISSN: 0213-909X.

BATZORDE PAREKIDEA:

72562 E.

INPRIMATEGIA ETA FOTOMEKANIKA:

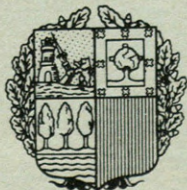
Antza, S.A.L.

kutxa fundazioa

fundación kutxa

- gipuzkoa donostia kutzaren
- gizarte-ekintza
- obra social
- de la caja gipuzkoa san Sebastián

Euzko Jaurlaritzako Kultura Sailak
diruz lagundutako aldizkaria

Gipuzkoako Foru Diputazioa

Kultura eta Turismo Departamendua

Aldizkari honek Nafarroako Gobernuaren
laguntza jasotzen du

Makilkada larregi, txapelgorri

ESPLIKAZIO gutxiegi eta makilkada gehiegi, hola definitu zuen Txema Monterok Juan Calvoren senideen ize-nean kasua hartu zuenean bertan aurkitu zuen egoera. Kasu harekin eta torturaren kontrako kanpainarekin lotutako mobilizazio batean gertatu da Ondarroan Imanol Lertxundiren heriotza. Eta Jesus batean, historiaurreko gertakizun lege zaharturik gelditu dira Madrilgo parlamentuan Felipe Gonzalezek Jose Maria Aznarri emandako jipoi, Ventura Perez Mariñok Gonzalezen dimisio eskaerarekin sortutako trumoi, eta Eak PPrekin bere senado-rea negoziatzean sozio hirukien artean sortutako ezinegona.

«Nire senide bat hor egongo balitz gustatuko litzaidake jendeak laguntzea» egin omen zion arrapostu Imanol Lertxundik, erretiroan sartzeko adina

ertzainekin disputan aritzeko egokiena ez dela ziotsan emazteari. Eta bihotza lehertu zitzaion. Eztabaida eta ponentzien gainetik eta azpitik Ezker Abertzaleko militanteen artean zerbait ikusten bada miresgarri solidaritatea da. Non eta Ondarroan.

ONDARROAN larunbatean Imanol Lertxundiren hiletara bildu ziren milaka lagun doluaren erdian, Itziar Aizpuruak Atutxari «alde hemendik eta eramane zurekin zure txakurrak!» oihukatu zion. Loren Arkotxa Ondarroako alkateak «Porru» adierazpen askatasuna de-

fendituz hil zela adierazi zuen, tentsio igoera beldurgarri bat dagoela, eta benetako bake bati begira distentsioa aldarrikatu. Herriko EAJk oso garbi dauka HBkoek Lertxundiren heriotza manipulatuta eta politikoki erabili dutela, Ertzaintzaren izen ona zikintzeko.

Posible ote da tentsio hori baretzea? Asteotan Herri Batasunako militanteek darabilten eztabaidan Ertzaintzari buruzko atalak badu garrantzia. Ertzaintza Euskal Herria zatitzeko eta zanpatzeko tresna bat al da, ala ezin da Goardia Zibilarekin eta Polizia Nazionalarekin parekatu eta ezta berekin aurrez aurre?

Eztabaida eta ponentzien gainetik eta azpitik Ezker Abertzaleko militanteen artean zerbait ikusten bada miresgarri solidaritatea da. Non eta Ondarroan.

Milaka lagun bildu
ziren Ondarroan
Imanol Lertxundi
«Porru»-ren
heriotzaren
ondorengo omenaldi
eta protesta
ekintzetara. Loren
Arkotxa HBko alkateak
azken asteetan «zerbait
gertatzu behar zuela»
somatzen zela salatu
eta distentsioa
aldarrikatu zuen
berriro holakorik jazo
ez dadin.
Ertzaintzarekin
izandako liskar baten
ondoren hil zen
Lertxundiren kasua
Gasteizko
Legebiltzarrean
aztertuko da.
(Arg.: J. Etxebarrioste).

ko enfrontamendurik planteamendu ere? Joan den asteburuko saltsek ez dute asko lagunduko gogoetari pasioa kentzen: Ezker Abertzalean ertzainak ordenu publikoa zaintzen baino presing politikoa egiten ari zaizkiela sumatzen dute.

Eta bideo kamararen beste aldetik? Juan Calvoren heriotzaren erantzunkizunak argitzeko epaiketaren bukaeran auzia Ertzaintza guztiaren kontra ez zela argudiatu zuen Montero abokatuak, auziperatutako zortzi agenteen kontra baino. Berak bezala akusazio guztiek salatutakotik alderantzizko ondorioa atera zitekeen: kasuaren informea egin zuen agenteak argi egitea baino gauzak iluntzea nahi zuela omen zirudien, funtzionari publikoei akusazioen galderei ez erantzunez mesprexu egiten laga zaie, Ertzaintzako buruek ez dutela gauzak garbitzen lagundu... Azkenean nork sinetsi du 48 ubeldu eta gasez itotako hilotzari buuzko bertsio ofiziala? Ubeldu sobera eta begi galdu larregi gure karriketan, eta horretan ere norbaitek aldaketa agindu beharko du.

NAFARROATIK berriro berriak. Elkarrik antolatuta UPN ez beste alderdi guztiek «Nafarroaren etorkizuna» eztabaidatu dute Iruñean, Juan Cruz Alli lehendakariaren hitzaldiz burututako ihardunaldietan. Desblokeatze interesgarri bat eta aurrera begirako espektatibak, txostenak mami politikoz hornitzen asmatuz gero.

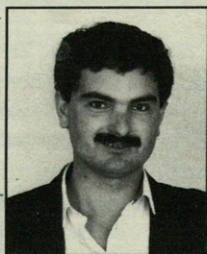
HBk darabilen barne eztabaidaren erdian ere Nafarroa ageri da. 82ko eztabaidez —instituzioetan parte hartu ala ez, nola uztartu HB eta KAS, HBren gorpuztea, borroka armatua— oroitzen dira zaharrenak. Bat: nafar parlamentuan aritu diren kargu publikoei kritika zorrotza egin zaie. Bi: parte hartzearen aldeko ahots gordinenak Nafarroan entzuten dira. Hiru: Nafarroan egin behar denaz Nafarroan erabaki behar dela eskatzen da, bertan eta beste herrialdeetan. Lau: bakarrik falta da nafarren ordeztasun giputz edo bizkaitarren bat paratxutatzea Iruñean.

PELLO ZUBIRIA

G O R D E T Z E K O A K

ANTTON KARRERA IUKO ALKATEGAI DONOSTIAN

Erabakia definitiboa ez den arren, Donostiako Izquierda Unida-Ezker Batuak Antton Karrera aurkeztuko du alkategai. Fraisoroko nekazal eskolako zuzendaria, Burgosko juizioan epaitu zuten eta, ETA-VIrekin lerrotatua, azken urteotan LKIn izan da militante. Hernanin, berriaz, gaur udalean agintzen duen EA-PSE-EAJtik presio egin zaio IUri Flanagan Goikoetxea aurkeztu ez dezan, HBri alkatetza lortzen lagunduko diolakoan.

RICHARD IRAZUSTAAREN TARTEA

EUSKALDUNAK ETA MITTERRANDEN OINORDEKOA

Mitterrand eta gero

Frantziako Errepublikako lehendakari berria Eliseoan izanen dugu hamarreko asterik barne. Hautagai sozialistaren agertze berriak panorama politikoa osatzen du. Dozena bat hautagai egonen da seguraski. Gure buruari egin diezaiogun galdera da ea hautagai horietatik batek abertzaleak erakartzen jakinen ote duen ala ez. Ezta segur.

Halarik ere, eskuinaren berrituztzeak ez gaitu ezaxolati utzi behar. Sozial eskubideak txikitzen dituzten egitismo gutxiagarriak, arrotzentzat eginak diren lege errepresiboak, erakakuntzan neurri elitistak, zerbitzu publikoen aurka doan merkatal logikoa dira politika eskuindar horren adierazle. Gure eguneroko lan militantearen bidez gara eskuin horren sistema eta mentalitate paristarraren aurka borrokatzeko gai. Baina borroka horrek erakutsi digu ere ez gaitzekela Frantziako estadoko indar politiko batekin inola ere ez elkartu. Eztezagula Jospin sozialistarenganako ustezko sustengu bat inola ere ez kontutan har jakinez. Balladurren aldeko hautua ez egitearren bere alde jotzea erabakitzea hautu sentimentala izanen litzateke bainan, azken finean,

horrek ez luke deus ikustekorik hautu politiko batekin. Ba ote dugu Simeoni korsikarrak nahi lukeen bezalako herrien kandidatura baten beharrik? Horretarako beharrezkoa litzateke kandidatura hori Frantziako estadoko herriena izan ledin. Hasteko, Euskaldun, Korsikar, Bretoindar eta Alsaziarren arteko egiazko loturak bultzatu behar ginituzke eta oinarri horien gainean litzakeen kandidatura proiektu ondu bat sortarazi. Mementoko ezta hola.

Datorren apirileko Frantziako Errepublikako Lehendakariarako hauteskundeetako abertzaleen erantzuna epe luzeago batean kokatu behar da. Hauteskunde horiek ez dira gureak, eztaude gure esku. Izan dezagun hurbiletik hunkitzen gaituenari lotzeko gogoargitasuna. Lot gaitezen autonomi estatuto baten inguruan eraikiko litzatekeen Iparraldearen ezagutza instituzionalari, Abertzaleen Batasuna delakoaren egitura batzailea indartzeari, Herriko Etxeetarako hauteskundearen antolaketari, gure presoen askatasuna lortzeari. Iparraldeko abertzaleek azken hamar urteotan beren ezartze politikoaren hedatzea lortu badute, hori da beren lehenentasunak hautatzen jakin baitzuten. 1995eko urtean Frantziako Errepublikako Lehendakariarako hautaketa ezta lehenetasun horietarik bat.

*Richard Irazusta, EMAko arduraduna.

Mahai Nazionalaren eta Oreretako batzordearen txostenak

HB oldartu edo iratzartzeko

Otsailaren 20an jakingo da HBko militanteek eskuartean dituzten bi txostenen artean zein duten hautatu. Eta hortik apirila bitartean luzatuko den eztabaidaren zuzenketa eta emaitzek ezker abertzaleko jendearen pentsaeraren irudi garbiagoa eskainiko dute.

«Oldartzen» eztabaidaren beraren eta Mahai Nazionalak prestatutako txosten ofizialaren izena da, batera, eta «Iratzar» Oreretako HBko batzordearen proposamenarena. HBko zuzendaritzak bere bitartekoekin prestatua eta —Errenteriakoa bezain in-

portantea izanik ere— herri batzorde batek atondua nekez aldera daitezke zehaztasun eta osotasunean. Baina ezker abertzalean pil-pilean dauden eztabaidagai nagusien pista interesgarriak ageri dira biak aurrez aurre ipinita. «Oldartzen» txostenak ezta-

Mahai Nazionalaren txostenak, komunikabideak estatuen politika errepresiboen inpunitatea babesteko indar faktiko gisa ikusten ditu.

baida hasterako dio «erai-kuntza nazional eta sozialean parte hartzen duten guztiek» parte har dezaketela parte hartan.

Estatu espainolak bere moldakuntza administratiboa amaitu gabe duela uste du «Oldartzen»-ek, Europari begira legitimitatea irabazi duela aitortuz, baina «Estatua egokitzapen berri baten diseinuaz ari da eztabaidatzen». Atal berezia du PSOEn agintetik kentzea erabaki omen duten «botere errealeen eboluzioak».

Maniobra faltsuen arriskua

EZKER abertzalearen kontra «antzeko papera jokatzeko ari dira», dio «Oldartzen»-ek, EAJ eta UPN. EAJ erregionalista da, «Estatu espainolarekiko menpekotasuna areagotzen du» eta «Ezker Abertzaleak duen proiektu politiko estrategikoa EAJk plazaratutakoarekin dagoen inkompatibilitate osoa dago». Ertzaintza berriz «Estatu espainiarraren tresna politiko errepresibo bihurtu da».

Orain Estatuak ezker abertzalea «maniobra faltsuen bidetik bultzatu nahi izango» duela uste du «Oldartzen»-ek, irtenbide azkar baten aldeko joerak indartzea, estrategiari buruzko zalantzak zabaltzea, eta behar bada «sasi-elkarriketa formak erabiltzea».

«Oldartzen»-ek jipoia eman dio Nafarroako Parlamentuan eta Batzar Nagusietan bere militanteek urteotan burutu politikari.

«Euskal gizarteak ez du amore eman» «Oldartzen»-en ustez: komunikabideek beste irudi bat eman arren auto-eraketa eta dinamika kolektibo biziaren jabe da. Euskararen aldeko («euskararen eremuan dagoen desideologizazio eta zurikeriari aurre» egin behar zaio) eta intsumisioaren ingurukoak kenduta beste mugimendu sozialetan ere eragin du. Aipamen berezia egiten zaio «poliki-poliki bere izaera aldatzen joan den» Elkarri-ri: Madrilgo Gobernuak eta bere aldeko alderdiek ez-

ker abertzalearen aurka bideratzen saiatu direnean «Elkarri ez da joera bonen aurka agertu eta Ezker Abertzaleak egin dizkion kritikak albortu ditu».

EAJ desnazionalizatzailea

EAJ «Euskal Herriaren desegituratze eta desnazionalizazioaren aldeko egiazko indar operatiboa» da. EA «bere kapital politikoa Eusko Alderdi Jeltzalearen esku geratzeko aukera handiegiak sortzen» ari da.

Orain Estatuak ezker abertzalea «maniobra faltsuen bidetik bultzatu nahi izango» duela uste du «Oldartzen»-ek. Eta espreski dio su-etenaren eztabaidatik erabat berezi behar duela HBk

«Oldartzen»-entzat herri aske izateko proiektuak bizirik irauten du ezker abertzaleak urte hauetan garatu duen borrokari esker nagusiki. Alge-reko elkarriketak «estatua-ren borondaterik ezaren eta itxikeriaren» ondorioz etenda, Ajuria Eneko Itunaren aurrean konplexuz eta jarrera defentsibo batean aritu omen zen ezker abertzalea, erresistentzia «jarrera pasiboan eta ekimen armatuaren zainegotearekin nahasiz, gauzak negoziazioaren osterako utziz, «beti ETaren praktikari begira eta baren zain». «Oldartzen»-ek azpimarratzen du Autonomi Estatutu Nazionala bera ikuspegi inmediateko horretan erre zela.

Instituzioetan egindako lanarekin oso gustura ez dago.

elgar PARISEKO EUSKALDUNEN HILABETEKARIA

Artistak, elkarteak, industrialak, laborariak... zure kontzertu, erakusketa, aktibitatez informagaitzazu Beren sustraiak mantentzen dituzten 3.300 irakurle da Elgar Parisen ere euskal kultura egingen da

Zergaitik ez harpidedun egin edo

Pariseko lagun euskaldun bat harpidendu?

HARPIDETZA

Deitura
Izena
Helbidea

100 libera - urtebete - 10 ale (Elgar-en izenean txekia)

Pariseko Eskual Etxea. 10, rue Duban 75016 Paris Tel: 07-33-1 42 24 98 87 - Fax: 07-33-1 42 24 03 12

Landare elkartean du egoitza «Iratzar» txostena burutu duen Oreretako HBk.

«Betekizun deslegitimatzailea ez du gu gauzatu» eta «lurraldean desloturaren mesedetan ibardun du» kritikatzan du. Jipoia ematen dio Nafarroako Parlamentuan eta Batzar Nagusietan oreka eta koordinazioz ez egoteari: «1991n erabakitakoa ez da bete». Madrilen eta Europako Parlamentuan egindako lana positibotzat jotzen du.

Negoiazio politikoaz, «herri honi zor zaizkion eskubideak aitortuak izatea» du helburu, eta «marko politiko berria» lortzea: KAS alternatiba hori da, eta ez programa politiko bat. HBk negoziazioa lortzeko baldintza politikoak sortzean du bere zeregina, «alderdi politikoen eremua jorratzea eta lan diplomati-

koa garatzea»: espreski dio «Oldartzen»-ek su-etenaren eztabaidatik erabat berezi behar duela HBk.

HBren lan instituzionalak «egungo instituzio guztien eta egungo dinamika instituzional osoaren izaera auzitan jarri behar du» dio «Oldartzen»-ek. Udaletan —«Estatuaren azken eslaboia»— interbentzio ez-normal eta ez-integratuarekin jarraitzea nahi du. Batzar Nagusietarako partehartze ez-iraunkor normaldu gabea, Hegoaldeko bi parlamentuetarako bezala: «Ibarduera deslegitimatzaile eta alternatiboa».

Komunikabideei dagokienez, estatuaren politika errepresiboan inpunitatea babes-

teko indar faktiko gisa ikusten ditu nagusienak, eta horiei aurre egin eta horien jokabidea baldintzatu nahi ditu HBk, horiek «Euskal Herriaren desegituratze ideo-politikoak» dakartelako. Aldi berean, zuzeneko komunikazioa eta alternatiboa landu nahi du, bere militanteen bidez.

Oreretakoak

ORERETAKO HBren «Iratzar» txostenak ofizialaren orrien erdiak ditu, logikoa denez ez da hain osatua, eta «Oldartzen»-en alternatiba eskaini nahi du. Kapitulu eta pasarte askotan «Oldartzen»-en edukietatik ez da aldentzen, zenbait gai zehatzetan eztabaida bilatzen du, pasarte batzuetan garbi kontra jartzen eta oro har politika egiteko beste «estilo» bat eskatzen duela esan liteke.

Eztabaida berri hau militanteen kritikengatik, egokitasun politiko eta organizatiborik ezagatik eta Europako hauteskundearen emaitza txarrengatik piztu dela dio, eta ez

iratzartzekotan «gure eragin sozial eta elektoralean eroriz jarraituko dugu», 13. orrian dioenez «irteerarik gabeko kalean gaudelako».

Euskal Herriaren analisisan, «Iratzar»-en aburuz funtsezkoa da gizartea aldatu egin dela hamar urteotan, baloreak aldatu direla, erdi mailako klasea ugaritu, gizartea zahartu... Errepresioaren legimitatzea «neurri handi batean finkatua dago», komunikabideek estali eta Ertzaintzak lana sotilago egiten duelako.

Gazteria ere aldatu egin omen da, eta «gu ez gara baienezako erreferentzia bakar eta onena». ELA-LAB akordioak ikusita, eztabaidagai handia proposatzen du: «ELak gure herriaren kontrako errepresioan —Ertzaintzan gebiengoa du— dituen inplikazioak gainditzeko gai bagara (...) akordioak zabaltu genitzaizke indar politikoetara».

Hego Euskal Herrian egoera estankaturik dagoela uste du «Iratzar»-ek, «Estatututik eta Amejoramentutik sortutako instituzioak (...) gero eta gebiago asentaturik daude». Horren aurrean HBren proiektua ez du ezagutzen jendeak, bere alternatibak kontsigna hutsetan gelditzen dira. Aldatzen hasteko, udaletako lanean ahalegindu behar luke HBk, militantearen irudia eta lanak zehaztu.

Erreteria bere ikurretako bat izan zuen asanblea-mugimenduaren kutsuak daude proiektu politikoaren orrietan. Herri batzarretik abiatuta, KAS korrontetzat jotzen du, «bere errealtatea borondate orokoiraren ginetik gailenduz ia beti», eta korronteak arautzea proposatzen du.

Barne demokrazia

«IRATZAR»-EN ustez, «geroz eta hausnarketa gutxiagoko eta egungo ezaugarri politiko eta

Ez iratzartzekotan «gure eragin sozial eta elektoralean eroriz jarraituko dugu» adierazten du Oreretako txostenak, «irteerarik gabeko kalean gaudelako». ELA eta LAB akordiora iritsi diren bezala HBk beste arlotan gauza bera egin dezakeela

Nafarroako Basaburuatik Zabaleta «Erkide»ren zuzenketak

«Erkide» izena darama Basaburuako komiteak «Oldartzen-i puntuz puntu aurkeztutako zuzenketa luzeak. Patxi Zabaletak idatzia da.

«Baseari subiranotasuna berreskuratzeko, eta 'erkide' edo militantearen irudia sortu eta eskubide eta betebeharez» hornitzea aldarrikatzen du. Horren faltak erakarri omen ditu HBren egituren amiltze ziklikoak. HBko eztabaidetan erkideek bakarrik hartu behar omen dute parte. Oraingo eztabaidari refundazio kutsua ematen dio «Erkide»-k, lerro politikoa, egoeraren analisia eta organizazioa batera aztertze eskatuz.

Demokrazia formala *«ezkerrak aldarrikatu eta sakondu behar duen kontzeptua da»* dio «Erkide»-k, eta gaurko egoera analizatzeko analisi marxista egitura ideologiko egokia ez dela. Ezkerraren printzipiotzat berdintasuna, publikoak pribatuaren aurrean lehentasuna izatea eta ingurugiroaren errespetoa mantentzea aipatzen ditu.

Abertzaletasunak orain arte autoafirmazio argudioak erabili baditu, euskal nortasunean sakontzea, eta nazio berreraikuntza eta bertebrazioa aldarrikatzen ditu, *«kulturbitasunetik eta elebitasunetik abiatuz».*

EAJ *«ezker abertzaleak ezin du Estatuarekin nabastu, eta Euskadi-Es-*

*painia gatazka euskaldunen artera pasarazteko tranpan ezin da erorid*io. Eta Ertzaintza beste polizien berdina dela esatea dela *«Madrilgo propagandak ezarri nabi diguna».*

Negoziatzeko «erabateko presa»n batzuetan eta alderantziz, beharrezkotasuna ukatzean erori da ezker abertzalea, «Erkide»-rentzat. Borroka armatua aztertze hiru plano proposatzen ditu: legitimazioa, justifikazioa eta komenigarritasuna.

Herriaren gehiengoa soziologikoki autonomista eta ezkertiarra dela uste du, HBren espazioaren aldekoa, baina hauteskundeetan ez da islatzen HBren planteamendu okerrengatik.

Mugimendu sozialez ari denean, errespeto berezia eskatzen du Elkarri-arentzat: polizi prozedura konponbidea ez dela, akordiobidea elkarriketa dela, bakea akordioaren ideiarekin lotzea eta akordioa aldean elkar ezagutzarekin lotzea aldarrikatzen ditu.

EAJ HBren etsaia ez dela dio «Erkide»-k, eta bien arteko elkarriketen porrotean biek dituztela erruak. EAJrekiko harremanen normaltzea proposatzen du. HBren erroreak aipatu ondoren, borroka armatuaz aipatu hiru irizpideen arabera eztabaidatzea proposatzen du eta inolaz ere harekin ez koor-

dinatzea. Garbi salatzen ditu gainera kaleko borroketan gazteak erretzen ari diren intsurgentzi mugimenduak. «Negoziaketa eta tregua unilaterala» atalean, *«duintasunean, elkar ezagutzan eta akordio sozialean oinarritutako akordioa»* urjentea dela dio.

Instituzio guztietan parte hartzea proposatzen du. Erabakiak HBko erkideen artean bakarrik hartu behar dira eta indar metaketa militanteen *«comun denominador»* batean eraiki: «HB kasifikatzea» maioritario izan daitekeena murriztea omen da. Borroka ideologikoa komunikabideen bidez burutu behar da, eta medioen metaketa landuz eta profesionalen kulpabilizazioa baztertuz.

sozialak kontuan izanik ulertzen eta onartzen zaila goa den borroka armatu batera» igaro da: oreka berria eskatzen dio, horretaz HBk uste duena adierazteko eskubidea aldarrikatuz.

Autodeterminazioaren aldeko inizatiba berriak ikusi

nahi ditu *«gizarte mugimenduen autonomia erabat errespetatuz».* Gazteentzako egitura berria eskatzen du HB barruan, gaurko gazte erakundeekin —Jarrairekin— bat ez datozenak biltzeko.

HBren barne funtzionamenduaz, *«ez gara erakunde*

horizontal eta irekia» dio, ez informazioak eta ez erabakiek darama bide egokia salatuz. Mugimendu sozialen independentzia HBk ez duela ia inoiz errespetatu uste du «Iratzar»-ek, eta gehiago aritu dela aginte atalak sortzen. Elkarri-ri buruzko oso balorazio positiboa egiten du.

Instituzioei dagokienez, *«erakundeen eraginpean barrrapatuta eta xurgatuta geratzeko beldurra galdu behar*

dugu» dio, lanera joan behar dela haietara, *«unean-unean akordioak ere gauzatzeko, gure Herriaren mesederako direnean».* Udaletan bezala beste erakundetan *«partehartze iraunkor eta ez integratua»* proposatzen du, Nafarroako erabakia hango herrialde batzarrean utziz.

PELLO ZUBIRIA

■ **«Baseari subiranotasuna berreskuratu, 'erkide' edo militantearen irudia sortu eta eskubide eta betebeharez» hornitzea aldarrikatzen du Nafarroako Basaburutik «Erkide»-k**

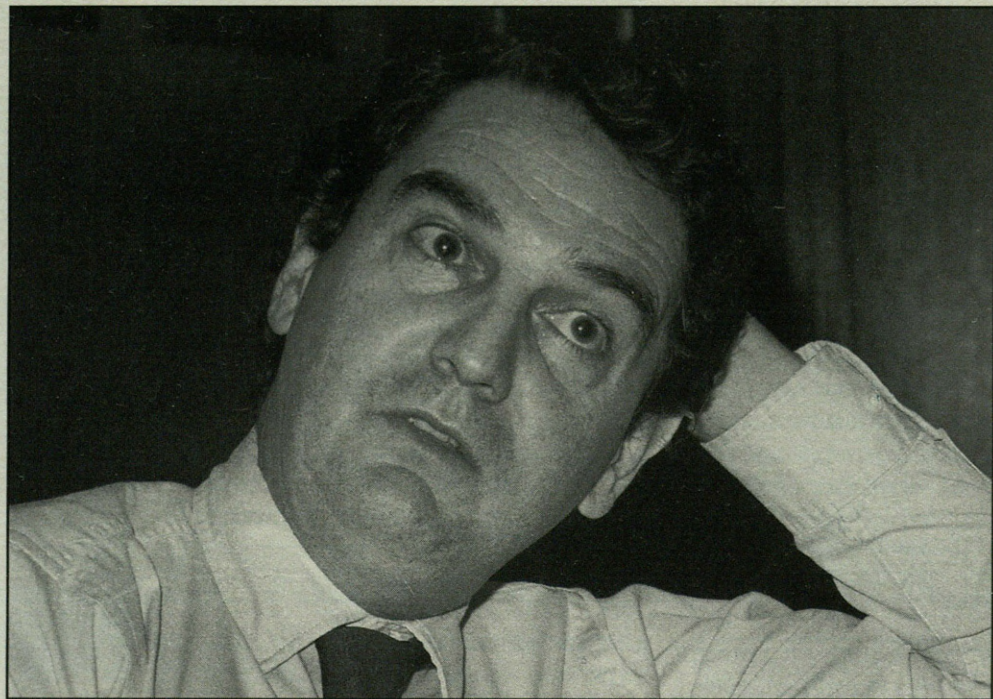
Jose Maria Gorordo, Bilboko alkate ohia

«Hiruko Jaurilaritza porrotera doa, interes batuketa baizik ez da»

Bilboko alkatetza buruan eta maiatza gertu, «ezina ekinez egina»rekin ari da adoretsu «Plentziako bakeroa». «Deia»ko sorrera, EITB eta Bilboko alkatetzarekin borrokan jardun ondoren etxeko paretarekin egin zuen topo, EAJrekin.

Gorordoren Bilboko Udalerako bautagaitza aterako al da?

Ez dakit, jendeak esan beharko du hori. Gure proiektua herritarra da, zelanbait ohizko alderdien alternatiba ere badena, udaletxea herritarrengana hurbildu nahi duen proiektua. Herritarrek, mugimendu sozialen bidez, arazo askori erantzuna

Gorordoren ustez, nazionalismoak borrokatu beharko lukeen ereduari jarraipena eman baino ez da egin: «Hemen ere Frantzia eta Espainiako eredu jakobinoa gailendu da». (Arg.: Marisol Ramirez)

eman diezaiekete.

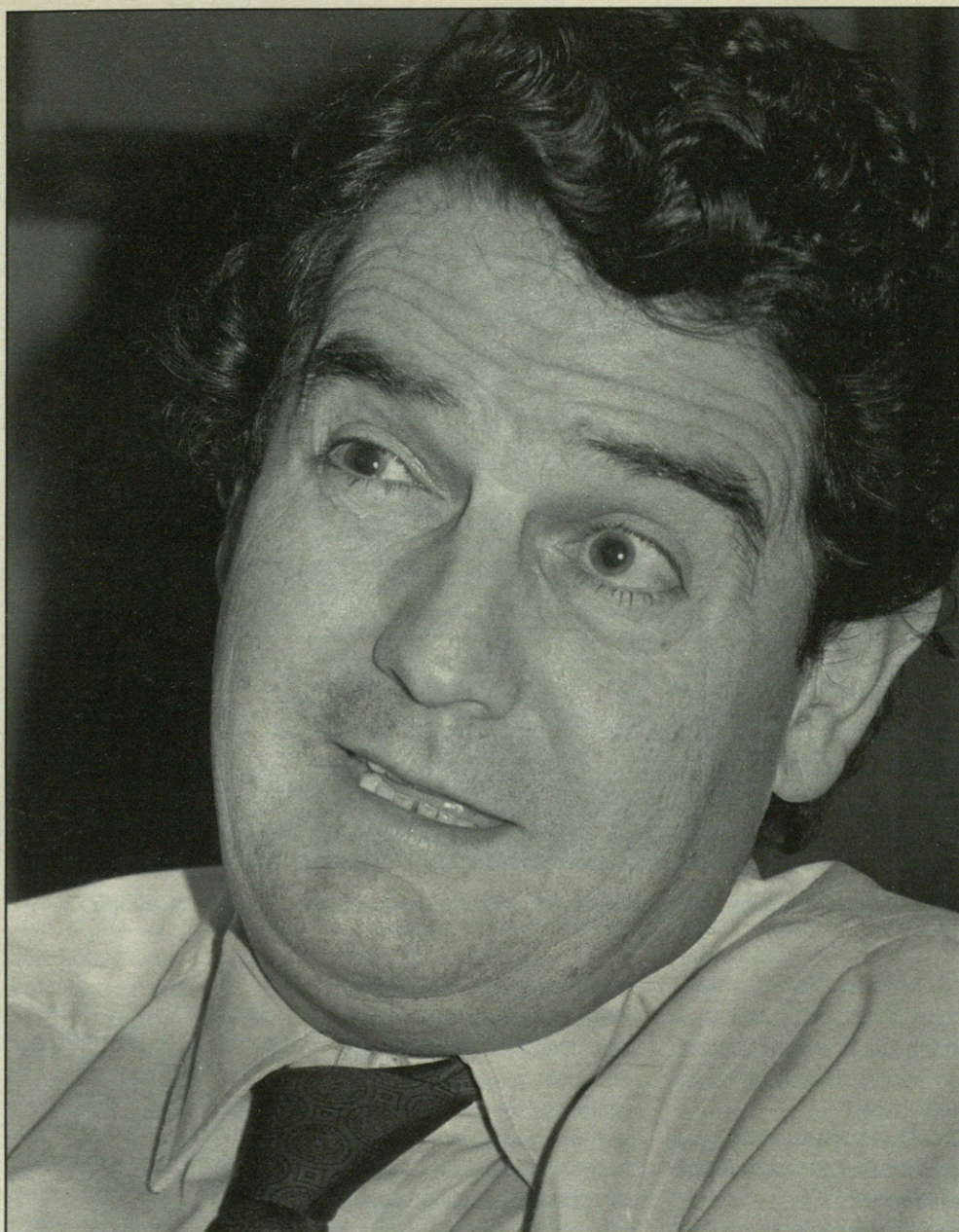
Alderdiek herritarren arazoan ehuneko ehun erantzun gura dute. Guk, azken batean, demokrazia 'handiagoa' egin baino ez dugu nahi eta hori gaitz samarra da, desoreka-elementurik nahi ez duen *estatus quo*-a hor dagoelako, burokrazia eta goi mailako botere gu-

neak sortuz.

Alkatetza lortu guran, zerrendaburu joanez gero edozein alderdirekin joango zinatekeela esaten da.

Ez dut horrelakorik entzun, eta izan guztiz alderantziz da. Postua utzi duen gutxietakoa naiz. Alderdiarekin nituen desadostasunak me-

dio, hauteskundeak baino sei hilabete lehenago alkatetza utzi nuen. Ikusten da, oster, 15 urte agintean daraman jendea, edota alderdi bat utzi eta beste batera pasatzen dena. Dimititu ondoren, bestalde, 70.000 sinadura bildu ziren nire alde, eta hala ere ez nintzen berriro aurkeztu.

«Herri bat ezin da eraiki batek bestea kontuan hartu barik, eta alderantziz». (Arg.: M. Ramirez).

**Kanpaina hartan, Bilbontzat ekimena mugia-
razi ondoren, ez zinen
aurkeztu. Ez zenien zure
jarraitzaileei buts egin?**

Ez dut uste; aitzitik, egoera ikusirik une haietan ez aurkeztea erabaki genuen. Ona da denbora pasatzen uztea, denborak gertatutakoak hozten baititu, eta une hartan hori egin genuen. Hauteskundeen biharamunean

alderdiak ni kanporatzeko prozesuari ekin izanak harritu ninduen bereziki.

Une hartan postu ugari eskaini zitzaizkidan: europarlamentari, senadore... Pertsona batek politikan 'funtzionari' izan nahi badu, baiezkotzea eman behar dela esaten diote, baiezkotze hori eman eta kitto, milioi bateko soldata jaso hilero... Baina hori inoiz ez

zait gustatu. Askatasunaren prezioa oso garrantzitsua da niretzat, alegia, une bakoitzean zuk pentsatzen duzun esatea. Hori, herri honetan, garestia da, balore handiena da eta ni gustura ari naiz hori ordaintzen. Ni oso diziplinatua naiz, baina «nik agintzen dut eta zuk bete», hori ez da diziplina. Diziplina programa zehatz batekiko mantendu behar da, eta

HAMARREKOA

JOSE ALBERTO PRADERA

«Dirudienez laster politika utziko du»

CARLOS ITURGAITZ

«ETBn akordeoia jotzen ikusi dut eta euskaraz ere berba egiten du, hori positiboa da»

JOSU ORTUONDO

«ETBrako nik gomendatu nion Arzalluzi, baina lau urtetan ETBk ez zuen aurrerapenik izan».

TXEMA MONTERO

«Ahalmen handiko politikaria, herri honetako baloreetako bat»

RODOLFO ARES

«Udal kudeaketan iritzi desberdinak izan genituen»

TASIO ERKIZIA

«Aspaldi ez dut ikusi, maila pertsonalean harreman zintzoa dugu»

BETI DUÑABEITIA

«Une honetan Uren Partzuergoko lehendakaria; Udaletxean nirekin jardun zuen lanean»

JASONE IRARRAGORRI

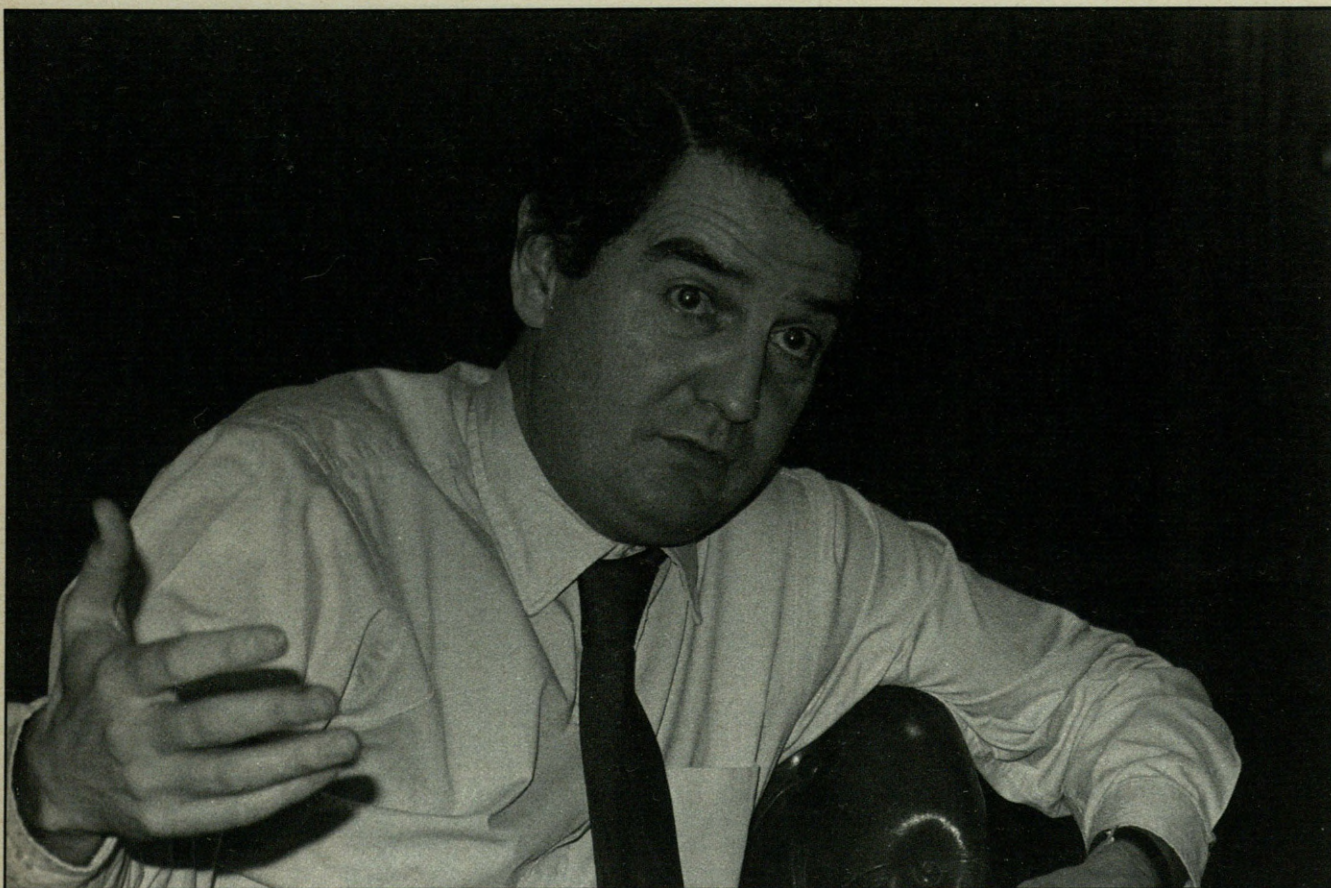
«Bilbon, egun ez dagoen Emakumearen Saileko arduraduna egin nuen»

ALFREDO JAIME

«Pentsatik besterik ez dut ezagutzen»

LUIS MARI RETOLAZA

«Aspaldi ezagutzen dut, nazionalista historikoa da»

«Askatasuna oso garrantzitsua da niretzat, alegia, une bakoitzean zuk pentsatzen duzuna esan ahal izatea». (Arg.: M. Ramirez).

orduko hartan Eusko Jaurlaritzak, EAJren zuzendaritzak, ez zuten bilbotarren borontatea errespetatu.

Bilbontzat ekimenak atzera egin zuen, Maastrichtekiko erreferenduma bultzatzen jardun zenuen, Athleticeko lehenbendakaritzan birugarren geratu zinen... Ez al da Gorordo galtzen nekatzan?

Bilbontzat-ekin nik ez nuen atzera egin. Ez dut inoiz esan alkategai aurkeztuko naizenik, hautagaitza zenbait jendek bultzatu zuen eta baldintzak ikusita ez genuen aurrera jarraitu. Nik ez ditut porrot moduan hartzen, politika sozialen aldeko herritarren borroka moduan baizik. Maastrichtekoan, adibidez, porrota herriari

iritzia ematen utzi ez diotenena da. Partehartzearen logikatik ikusita, borroka horietan jardun izanaz oso harro nago.

Udal kudeaketan zer egin du gaizki Ortuondok eta zer ondo?

Ez dute ezer egin: herritarrei udaletxea itxi diete, ez da botere politikoaren banaketarik eman eta hori ere demokrazia arazoa da. Suedian, esate batera, udal txeeek baliabideen % 50 kudeatzen dituzte eta hemen % 15 besterik ez. Hemen,

euskal nazionalismo historikoak borrokatu duen Frantzia eta Espainiako eredu jakobino eta zentralista gailendu da, eta udalek eskean jardun behar dute. Ez dugu botere handiegirik —botere ekonomikoa eta abarrekoak falta zaizkigulako—, baina lortu dugun botere apurra rekin lehengo bera eraiki dugu. Bilboko Udalak 35.000 milioi pezetako aurrekontua du eta Eusko Jaurlaritzak 600.000 milioi-koa; horrek erakusten du erabateko eredu zentralistan

bizi garena.

Udalean ez da inoiz egongo lan gatazka mailarik egon, alkatearen koinatua urteko hamar milioiko zuzendaritza postuan jarri dute oposiziorik egin gabe... Nire koinatua langabezian egon zen ni alkate nintzela. Nepotismoa egiten da, baina hori esateko askatasuna eduki behar da.

Nolako behar du antolaketa?

Nazionalismoa zentralizazio horren ondorioa da, nazionalismoak nor bere konpetentzien eremuan burujabe dela esan gura du; eta konfederaltasuna eta subsidiaritatea dira bi oinarri nagusiak. Bere burua nazionalizatzen jotzen duen politikari batek duela gutxi zioenez, berari ez zaio axola nork

«Sistema proportzionalak alderdietako aparatuei ematen dien indarrak, alderdien itunak eta trikimailuak samurtzeaz gain, herritarren borondatea lapurtzen du»

egiten dituen gauzak, egitea baizik. Axolarik ez badio, egin ditzala gobernu zentralak. Kontua da guk egin behar ditugula, txarto ala hobeto, baina guk.

Behin printzipio hori onartuta, gure lurraldean ere berdin funtzionatzen du, herritarrengandik hurbilen dauden erakundeek hartu behar dituzte erabakiak. Suedia edo Finlandiako ereduari ordaintzen zaizkio eta ondoren udalak zati bat gainean duen erakunde hurbilenari ematen dio. Administrazioa behetik gora egin behar da, eta ez alderantziz.

Hirukoa diputazio eta udaletara eramango al da?

Ez dakit. Nire ustez hirukoa-
ren etorkizuna porrota da, hor ez dago egitaraurik, interesen batuketa baizik. Hauteskunde ondoan al daketak izan daitezke, eta erreala goa iruditzen zait hori hirukoa udal eta diputazioetara zabaltzea baino.

Zer iruditzen zaizkizu alkatetzak kentzeko izaten diren itunak?

Sistemak baimentzen du, eta horrexegatik hauteskunde legea eta alderdien finantzaketarako legea aldatzea proposatzen dugu. Udal hauteskundeetan zerrenda

T A N T O A

Pertsonalklerian murgildutako gizon trebea

GORORDO gizon baliotsua denik ezin ukatu. Trebea, ausarta eta zabala, esango nuke.

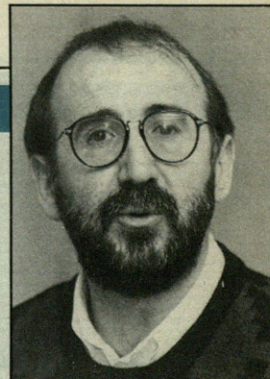
Trebea, herriarekin komunikatzeko. Era guztietako herritarrekin harreman errazak izaten dakien gizona. Marketing metodoak maisutasun haundiaz erabiltzen dituen. Zerbait erakargarria egiteko edo esateko beti prest dagoena. Telebistako agerraldietan, zein Bilboko jaietan aurrekua dantzatuz, elefantearen bizkar gainean agertuz edo esaera egokiak erabiliaz, zerbait deigarria eta 'berezia' egiten dakiena. Herritarreko harremanak oso ongi landu eta zaindu zituen: halanola, berarekin mintzatzeko ordu bereziak jarriaz, auzoz

auzo maiztasunaz 'ibilaldiak' antolatuz, 'txirrinda mar-txan' eta beste hainbat herri jaietan parte hartuz, eta abar.

Ausarta alkatetzan zegoenean eta udaletxetik EAJ-PNVk bota zuenean. Ausarta pentsatzen zuena publikoki inolako bildurrik gabe esanez eta alderdiak egin zizkion mehatxuei aurre eginaz. Ausarta, bere sozio PSEtarren kritikak gainditzeko.

Eta zabala, udaletxeko indar politiko guztiei lan egiteko aukerak emanaz. Zabala euskararen alde emankorki jokatzekoan edo alderdi abertzaleen arteko elkar lana defenditzekoan.

Baina taldean lanean ari-tzen ez dakien gizona eta be-

TASIO ERKIZIA
HBko parlamentaria

raz, horren ondorioz, bakar-dadean murgilduriko perso-na. Itxuraz, ia bakarrik bere baitan sinisten duena. Presak direla medio, oso arin 'des-gastatzen' eta sinesgarritasu-na galtzen ari dena. Lan ixila maitatzen ez duena. Publi-zitate behar duena, horretar-ako Athleticceko lehendakari, Bilboko alkate edo Parla-menturako hautagaia izatea berdin zaiolarik.

itxiak baztertuko nituzke eta zerrendak zabaldu, herritar-rak aukera handiagoa izan dezan eta botoa txeke zuria bihur ez dadin. Sistema pro-portzionalak alderdietako aparatuei ematen die indarra, alderdien itunak eta tri-kimailuak samurtzen ditu eta herritarren borondatea lapurtzen. Horregatik behar da aldaketa.

Ajuria Eneko Itunaren

inguruan ere ika-mika ugari daude. Nola dakusazu gaia?

Ajuria Eneko hastapenak ezagutu nituen. 1986an erakundeetan HB bazter-tzeko politika hasi zen eta orduan, jada, publikoan zein pribatuan, jarrera ho-rrekiko nire desadostasuna agertu nuen. Irudimen han-diagoa behar dugu, ezin gaitezke uneoro horrelako

bilera eta kontuekin ibil. El-karrizketaren aldeko mugi-mendu sozialetan gehiago sinesten dut. Blokatuta gaude eta, orain inoiz baino gehiago, guztiekin berba egitearen aldekoa naiz. He-rri bat ezin da eraiki batek bestearen borondatea kon-tuan hartu barik.

XABIER LETONA

gaur
express
mezulariak

- Hiri barruko zerbitzuak
- Nazionala 10 ordu
- Nazioarteko zerbitzuak
- 3.500 kg arteko kamioi zerbitzuak

Donostia: 472438 - Tolosa: 6519 96
Beasain: 888938

H I R U M U N D U

■ DINOSAURIOGINTZARI
HELDU DIO ZEDILLK

MEXIKOKO armadak lehenago edo geroxeago, asko itxaron barik, egin beharrekoa egin du, zapatistak eta beren buruzagien —Marcos komandantea bereziki— aurka militarki jotzea alegia. Ernesto Zedillo Mexikoko lehendakariak, itxura berriekin baina dinosaurioen bideetatik barna abiatu da Lacandona oihanean.

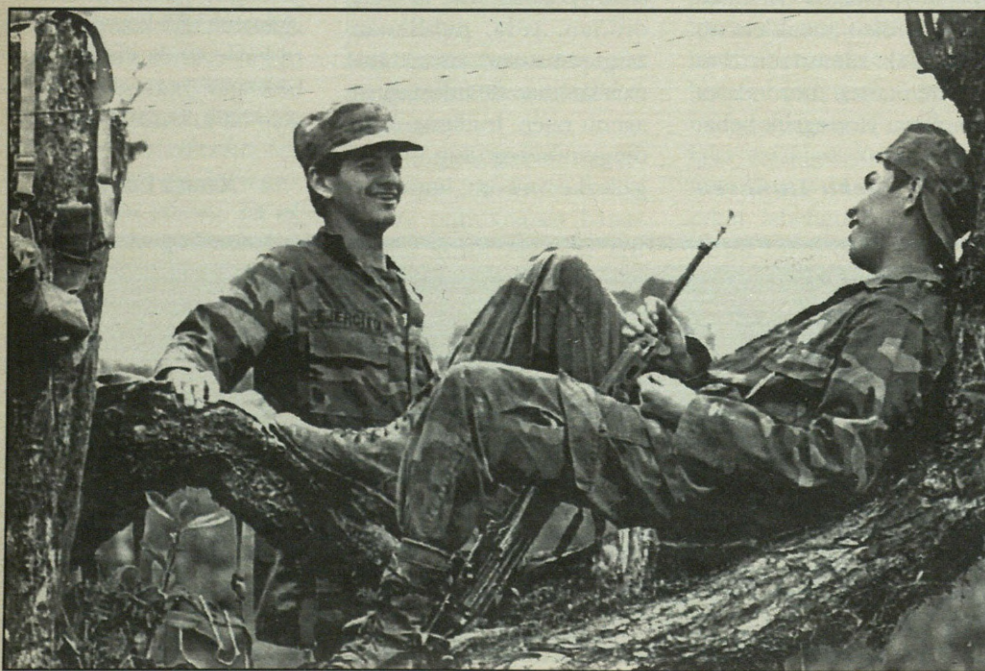
Zapatistek ez dute indar militarrik, eta izan duten apurra propagandaren logikan erabili duten gerraren logikan baino. Marcos komandanteari mozorroa kendu diote, modu horretan zapatisten tresna garrantzitsuena ezabatu izan balute gisa. Zapatisten indarra, ordea, Chiapaseko miseria eta bertako herrien nortasun dago, eta berau militarki bederen ezaba ezina da.

■ HILA JAIO ZEN
HILA JARRAITZEN DU

ESTATU Independentteen Komunitatea SESB ohiaren ezaba ezinezko loturei eusteko sortu zen 1991ean. Harrezkero bere buruzagi nagusienak, estatu kideetakoak alegia, sei bider bildu dira eta bakoitzean gauza desberdinak erabaki dira, sakontasun bakoak eta gero betetzen ez direnak gainera. Errusia da bere aitaponteko nagusia, eta hasieran baliozko zerbait baino itxura kontua besterik ez zena, Errusiaren interesekoa bihurtu da, Ieltsinek errusiar inperialismoaren bide zaharrari kemenez heltzea erabaki zuenetik. Kazakhstan eta Bielorrusia bere ondora eraman ditu baina ez ordea gaienerakoak, Errusia oraindik beren burujabetzaren mehatxu gisa ikusten baitute.

■ WALESAREN GAITZAZ
JOTA POLONIA

SOLIDARNOSC-EKO buruzagia ohiak gero eta zailtasun handiagoak dauzka bere lehendakari zereginak aurrera eramateko eta, bide beretik jarraituz gero, datozen lehendakaritzarako hauteskundeetan bere lekua beste norbaiti utzi beharko dio, bere tripako minak areagotzeko seguruenik komunista ohiren bati. 1989an hautatu zuten lehendakari eta harrezkero bere zaletasunik handiena gobernu desberdinak lehertaraztea izan da, berdin eskumatarrak izan (Jan Olszewski), zentrokoak (Tadeusz Mazowiecki), edota sozialdemokratak (lehengo komunista ohiak, Waldemar Pawlak). Gero eta bakartiago dago Walesa eta bere trebezia politikoa eta guzti ere, datorren lehendakaritza hari mehetik zintzilik du.

Ekuador eta Perun arteko gerra, onera baino okerrera doa, eta herri bietako populazio zein agintariak gero eta kezkatuago daude. Agintariak, besteak beste, beren estatuetan apurka gerra ekonomia inposatzen ari delako; populazioa, ordea, gerraren ondorioak zuzenean jasaten hasi delako, gerrak areagotutako bizimaila eskasagatik eta, Ekuadorren bederen, azken sei urteetako erreserbistak gerra bidean jarri dituztelako.

Buruzagiaren noraeza

UMBERTO BOSSI Italiako Lega Nordeko buruzagia ez da egoera samurretan bizitzen ohitzen den horietakoa, besteak beste bere pertsona eta buruzagi izaerak uzten ez diolako. Pertsonalki, bere mingain zorrotzak aurkari politikoak inork ez bazala astintzen dituelako; buruzagi gisa, alderdian bere esanak eztabaigaitzak direlako.

70eko bukaera aldera Italiako iparraldean legisla-moaren lehenbiziko aztarnak agertu zirenetik, mugimendu hau etengabe indartu da, une batean Italiako hirugarren alderdi garrantzitsuen bihurtu arte. Bere oinarri ideologiko nagusia, federalismoa, Italiako iparraldeko aberastasunean oinarritzen da baina baita Erromarekiko distantziamendu nahi historikoan ere.

Bossik ederto baino hobeto landu du federalismoaren mezua, baina Erromako aginte guneetan kokatu zenetik noraeza izan da bere erabakien ezaugarri nagusia. Gianfranco Miglio ligen ideologo nagusiaren errefuxapenetik hasi eta Legaren baitan izan duen egungo banaketaraino. Datozen haueskundeek bere ohizko iparreko eremura eramango dute Bossi.

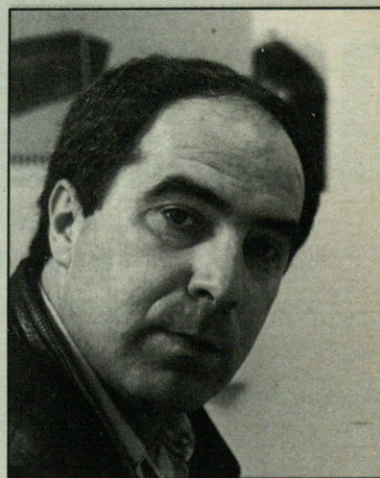
MUNDUA EZ DA BIRIBILA

Bolibarren porrota

MAZONIAN, baso zati bat eskuratzearren atzean, Peru eta Ekuadorren arteko gatazkak bi lehendakariaren motibapen aber-tzaleei buruzko zalantza larriak eragiten ditu, beren barne arazoak konpontzearen egun batzuren zehar gudaren botoia sakatu dutela baitirudi. Ekuadorreko gobernuak, abertzale irrikia gora eramanez, gizarte ondoeza eta pobretasunaren zabalkuntza kon-pentsatzea bilatzen du; eta Fujimorik abertzale sentikizuna manipulatzeko du Perez de Cuellar hauteskundeetako aurkakoari abantaila ateratzeko, zeinarekin lehendakaritza disputatuko duen hemendik hiru hilabetetara.

BI lurraldeen arteko enfrentamendu bortitzak ugariak izan dira azken 53 urteetan, guduxka ugari izan dira Cenepako bailaran kokaturiko 78 kilometrotako muga, non urrea, petrolio eta dirudienez uranioa be-zalako zenbait ondasun naturalak aurkitzen diren. Itxuraz, 1942 urteko Rio-ko Protokoloan konpondu zen liskarra, Peruko tesien aldeko muga zehazketaren bidez, bi lurraldeen arteko guda bati amaiera emanez. Hala ere, 1960 urtean Velasco Alva-radoren gobernu ekuadordarrak, ar-gudio geografikoak emanez, akor-dioa baliogabetu zuen. Barne arazo gehienetan, bi gobernuak beti erabili izan dute gatazka abertzaletasuna goraiapatuz.

Iosu Peralles
Nazioarteko analista

GUDA egun batzuetara mugatzea lortu ondoren, bi gobernuak negoziaketa berri bat ametitu dute Rioko taldearen gidaritzapean, Argentina, Brasil, Txile eta Estatu Batuek konpo-satua. Daitekeena, itxurazko irtenbide berria da, mugarrien kokapen berri batetan oinarritua. Haatik, inozokeria litzateke horrekin gatazka konpon-duta geratu dela pentsatzea. Ekuador eta Peruko hurrengo gobernuak behar izango dute eduki mugaren arazoa erreserban, abertzaletasun txar-raren instrumentu gisa. Amerika batuaren amets bolibartarra berriro ere garaitua izan dela dirudi.

Guillermo Cabrera Infante, idazle kubatarra

«Fidel Castrok irlaren tamainako putetxea eraiki du Kuban»

Bi hilabete barru 30 urte beteko ditu erbestean Guillermo Cabrera Infante idazle kubatarrak. 1959ko Iraultza Fidel Castrorekin batera egin bazuen ere, egun bere etsairik amorratuena dugu. Filosofo, pentsalari eta idazle unibertsalen testuak ditu Kubako oroitzapenak ahazteko bide bakarra.

Gaur egun Kubak dituen arazo ekonomiko larriak, ez dira blokeoaren ondorioa zure ustez.

Hori da zuk eta zure herrialdeko jende askok pentsatzen duzuen... Enbargo ekonomikoak protagonismoa hartu du Sobiet Batasuna desagertu zenetik. Kubaren herrialde lemazaina zen, 1962tik aurrera 5.000 milioi dolar eman zizkion, eta Kubak egun ezin du aurrera egin 'sobietarren' laguntzarik gabe. Fidel Castro Amerikak ezagutu duen propogandistarik harrigarriena da eta propaganda horren ondorioa dugu blokeoaren kontua. Ezin dugu ahanzi Kubak, baita Sobiet Batasunaren hondoratzea baino lehen ere, banaketa-txartela mantentzen zuen

herrialde sozialista bakarra zela. Kolokan dagoen tuinguru honetan, zein arazo konponduko ditu enbargo kentzeak? Bat bera ere ez, Kubak bizi dituen arazo ekonomikoak erregimenak berak sortutako arazoak direlako. Fidel Castro oso ekonomilari txarra izan da, eta gainera kubatarren dirua bota du gerrak egiten. 36 urtetan herritarrek ez dute izan erreferendum bat bera ere egiteko aukera eta berak bitartean Venezuelen, Bolivian, Kubatik milaka kilometrorra dagoen Angolan gastatu ditu kubatarren sotsak. Egoera ekonomikoa hain txarra izanda, ezin ditut ekintza hauek ez ulertu ez onartu.

Betidanik goraipatu izan dira Kubak bezkuntza

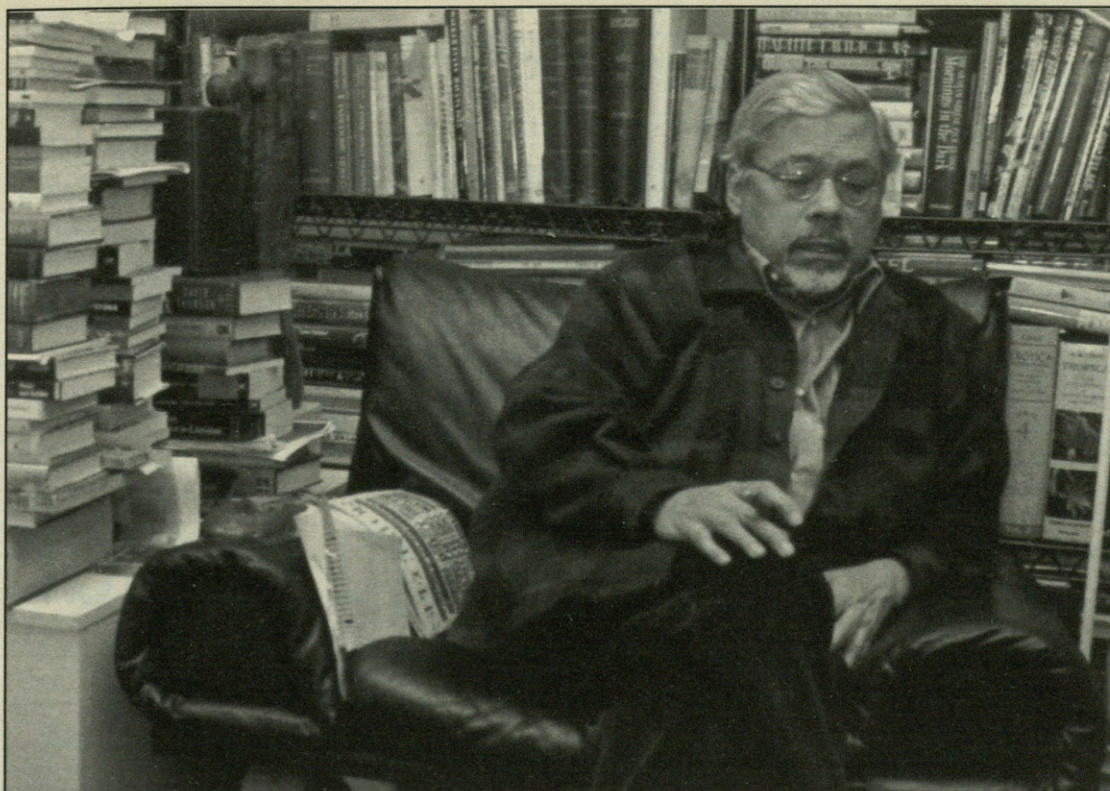

Cabrera Infante bere etxean, Londresen. (Arg.: W. Villares).

eta medikuntza mailan eman dituen urratsak.

Txikitandik eskola publiko-ra joan izan naiz eta Kazetaritza Eskolara joateko aukera izan nuen. Nire gura-

soek ez zuten peso bat bera ere ordaindu. Beraz, zeintzuk dira aurrerapenak? Hala ere, pentsatuko dugu medikuntza eta hezkuntza alorretan eman diren aurre-

Azken 30 urtetan Cabrera Infante behin baino ez da itzuli Kubara, bere amaren hiletara. (Argazkia: Willy Villares).

rapenak benetakoak direla eta ez, nik pentsatzen dudana bezala, propagandaren fruitu. Bizitza ez da soilik eskolara joatea edo gaixo zauden bakoitzean mediku bat izatea. Bizitza askatasunez hitz egitea da, gobernua aldatzeko aukera izatea da, bizitza egunero jatea da...

Fidel Castroren erregimen kriminalaren aurrean, Kubako bizitzak amesgaiztoa dirudi. Jendeak ez du paradisutik aldegiten eta azken aldian 30.000 pertsonak hanka egin dute irlatik. Erregimenaren hasierako leloa prostituzioa amaitzea zen. Fidel Castrok irlaren tamainako putetxea eraiki du Kuban.

Hala ere, Fidel Castrok nazioarte mailan baditu zeinbait laguntza.

Eta zeintzuk dira Fidelen defenditzaileak? Carlos Andres Perez, lapur eta iruzurtia izateagatik espetxeratua izan dena; Salinas de Gortari, Mexiko ekonomikoki hondatu duen pertsonaia; Felipe Gonzalez, nazioarte mailan erabat desakreditatua dagoena... Hauek dira Fidel Castroren benetako 'aitajaunak'. Fidel Castro tiranoa da, baina ez aparteko tiranoa, ez da Stalin. Fidel Castro Karibeko Ceaucescu dugu. Ez dauka ez aitzakiarik, ez justifikaziorik, ezta barkamenik ere.

Nola definituko zenuke

“ Fidel Castro tiranoa da, baina ez aparteko tiranoa, ez da Stalin; Fidel Castro Karibeko Ceaucescu dugu; ez dauka ez aitzakiarik, ez justifikaziorik ezta barkamenik ere »

Felipe Gonzalez eta Fidel Castroren arteko harremana?

Harreman gorrotogarria da benetan. Aste honetan «The Times» egunkariak editoriala argitaratu du Felipe Gonzalezen gorabeherak azalduz. Artikulu honen arabera, Felipe Gonzalez Espainiako 'heriotzaren eskudroien' (GAL) erantzule zuzena da. Nik Felipe ezagutu nuen Londresko enbaxadan eta orduan demokrazia zalea zela pentsatu nuen. Gerora, Fidel Castrokekiko harremana mantentzen duela ikusi dut. Zergatik? Felipe Gonzalez hirugarren pertsonen bidez hiltzen ditu ETako kideak, Fidel Castrok pertsonalki akabatzen ditu bere etsaiak. Hau dela eta, Felipe Gonzalezek Fidel Castro goraipatzen du.

Azken aldian, erregimenaren zabaltze ideologikoa antzeman da. «Fresa y chocolate» filmea dugu

horren lekuko.

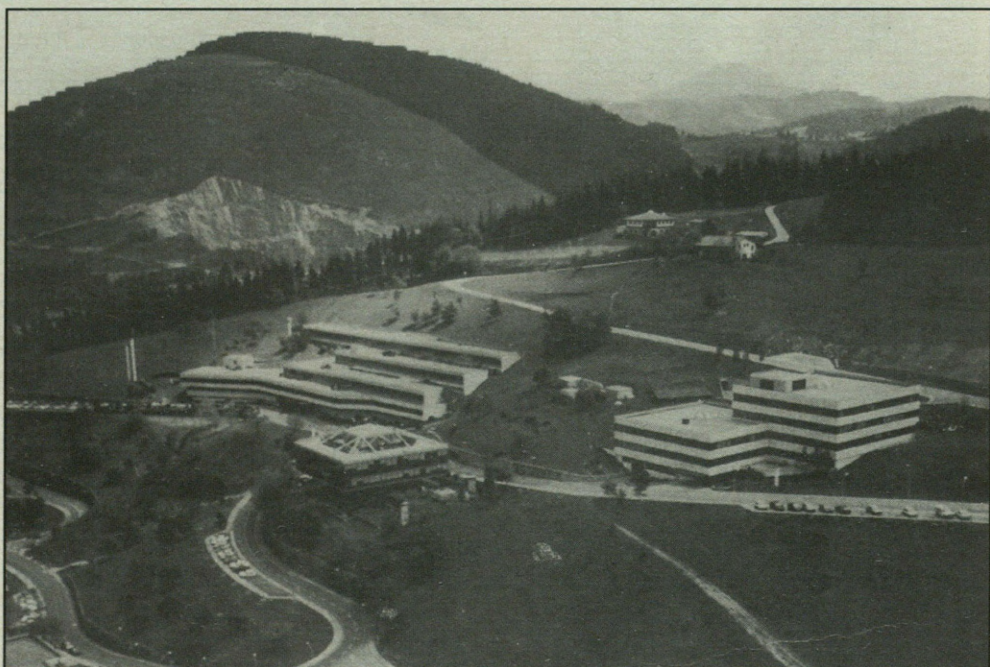
Ez dut filmea ikusi baina badakit «Fresa y Chocolate» ariketa propagandistikoa besterik ez dela. Aski ondo ezagutzen ditut Kubako Zinemagintza Institutua eta Tomas Gutierrez Alea zuzendaria. Honek 1982an artikulua idatzi zuen EEBBetako aldizkari baterako Nestor Almendrosen «Conducta impropia» ikerketa-filmearen ondorioz. Gutierrez Alearen artikulua arabera, Kuban ez da inoiz egon homosexualentzako konzentrazio-eremurik; bere filmean, aldiz, kontrakoa dio. Noiz esaten du egia? Gizon hau oportunista da eta badakit zer esan nahi duen bere filmearen bitartez: iraganean Fidelek egindako guztiak barkatu behar dira. Baina inori ez zaio bururatzen benetan aldatu behar dena Fidel Castro dela.

MYRIAM GARTZIA

EAEko banku eta aurrezki kutxek atzera egin dute

Irabazi eta guzti euskal bankuek atzera mundu mailan

Euskal Autonomi Elkarteko banku eta aurrezki kutxek milaka milioi pezeta irabazi zituzten 1993. urtean; hala ere, 1994ko emaitzekin erkatuz, mundu mailako banku zerrendan zenbait postu atzera egin zuten.

Euskadiko Kutxa EAEko lehena da solbentzia eta errentagarritasunean.

EKONOMI munduak garai latzak eta galerak ezagutu baditu ere, bankuen munduak bere trinkotze eta sendotze bideari jarraitu dio azken urteetan.

Aurten, euskal banku garrantzitsuenek berriro ere dirutza handiak irabazi badituzte ere, mundu mailako banku garrantzitsuenen ze-

rrendan postu batzuk atzera egin dituzte.

Finantz Plaza Bilboko Promotora elkarteak argitaratu berri duen EAEko finantz jardueren zerrendaren arabera, Euskal Autonomi Elkartean 61 finantz erakunde daude, horietatik 14 atzeritarrak dira eta 1.576

bulego dauzkate Elkartean zehar barreiatuak (bulego bat 1.335 biztanleko). Guztien arteko gordailuen kopurua, 3,8 bilioi pezetakoa da (158 miliar libera inguru) eta Espainiako gordailu kopuruaren % 7,5 osatzen du. Biztanleko ratio gordailu 1,8 milioi pezetakoa da, Es-

painiako batez bestekoaren %40,6 gehiago. Honek guztiak erakusten duenez, EAEko eremuko aurrezki etxeak estatuko lehen le-rrokoak dira.

Lehiaketa, dena den, ez da Espainiako lurraldera mugatzen, mundu mailan ere jardun beharra dago. Fi-

■ BBV, Banco Guipuzcoano, Euskadiko Kutxa, BBK, Kutxa eta Vital Kutxa munduko mila garrantzitsuenen artean daude

nancial Times taldeko «The Banker» aldizkari ospetsuak 1993ko munduko bankuen azterketa egitean, EAEko sei banku eta kutxa munduko mila lehenen artean kokatu ditu: BBV eta Banco Guipuzcoano, eta aurrezki kutxen artean Euskadiko Kutxa, BBK, Kutxa eta Vital.

Euskadiko Kutxa solbenteena

ALDIZKARI ospetsuak, zerrenda osatzean, 1993ko berezko baliabideak hartu ditu irizpide nagusi gisa. Honen arabera, BBV (Banco Bilbao Vizcaya) Espainiako lehena da eta mundu mailako 51.a. BBVk urte horretan 732.480 milioi pezetako berezko baliabideak bildu arren (aurrekoan baino % 15 gehiago), 1992arekiko zortzi postu atzerago geratzen da munduko zerrendan.

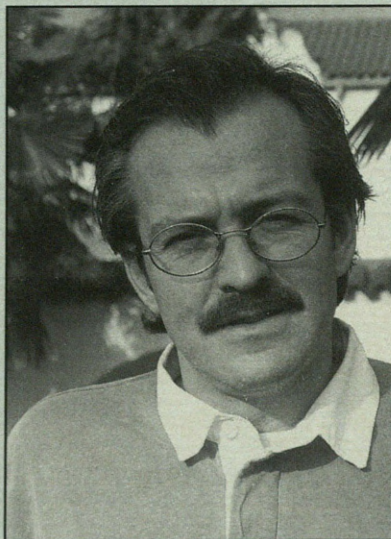
Gainerako irizpideak aztertzerakoan (aktiboak gutxira, etekinak, errentagarritasuna, solbentzia, eragin-kortasuna eta rating-a), asko atzeratzen da: errentagarritasunean 417.era eta 468.a solbentzian, adibidez.

Datu aipagarrienetakoa Euskadiko Kutxari dago-kiona, tamainaz EAEko laugarren kutxa izan arren solbentzia mailan lehena da eta mundu mailan 201.ena da. Hala ere, berezko baliabideetan (zerrendako irizpide garrantzitsuena), 582.etik

531.era jo du. Halaber, eraginkortasunean (248. postua) eta errentagarritasunean (334. postua) ere EAEko nagusia da.

Aurrezki kutxei dagokionez, BBK, BBVren ostean, EAEko bigarren postuan agertzen da eta mundu mailako

DIRUAR EN HOTSA

Itauna geroaz

DEMAGUN, irakurle, ondoko itauna luzatzen dizudala: atzeraldiaren amaiera iragartzen al du iazko produktuen hazkuntzak?

Hasteko nazioarteko ekonomiaren eragin zuzena kontuan hartu behar da, are gehiago egungo globalizazio egoeran, Europar Batasuneko integrazioa adierazpen argiena izanik. *De facto*, guztion Banku Zentrala bihurtu den Alemaniako Bundesbankek diruaren prezioa merkatzearen kontrako asmoa azaldu berri du. Ezin esan hau guztia albiste ona denik inbertsio produktiboa eta kontsumo pribatua berpizteko.

Gainera, finantz munduko berezko dinamika indartu egiten da eta bere barne logikak gero eta lotura gutxiago

du ekonomia produktiboan ematen diren gora-beherekin, honen egonkortasuna gero eta kolokago ipiniz (Mexikoren azken finantz krisia kasu).

Estatuko politika antiinflazionistek ez dute beren helburua lortu. Ekonomi hedaldi baterako baldintzak xahutu ditu, gastu publikoa murriztean, funtzionarioen soldatak eta giza laguntzak izoztean lan merkatua desregulazio eta segmentazioa medio alokairuen eros-ahalmena gutxituz, eta abar. Maastrichteko baldintzen betekizunak urrunagotzen diren neurrian hala doa ere susperraldi iraunorerrako aukera.

Ez dizut izkutatu nahi enpresen ahalmen produktiboa handitu egin dela 1994ean. Baina, esportazioetan oinarrituriko hazkuntza pezetaren debaluaketaren lehen fasea amaitzean bere hortan agor daiteke. Ahalmen produktiboa, eta produkzioa, gehitzeko eskaria suspertzea beharrezkoa da. Kontsumo publikoak ez du motor papera egiteko asmorik. Kontsumo pribatua suspertzeko bestelako ekonomia politika da derrigorrezkoa. Inbertsioaren dinamika espektatibak eta interes-tasa beherakorren arabera egonik egungo errealitatea ez zaio faboragarri.

Bat etorriko zara nirekin, eskentokia honelakoa izanik gure ekonomiaren piztea gero eta gehiago lotuko zaiola herrialde boteretsuen bilakae-rari. Eta honetan, egungo dinamika alde izan dezakegu... oraingoz.

MIKEL ZURBANO

EHuko Ekonomia irakaslea

lako 412.ean (1992an 268an). BBK-k errentagarritasunaren eremuan lortzen du bere posturik onena (373.a). Kutxa 420. postuan (1999an 301.ean) geratzen da eta Vital Kutxa 892.ean (1992an 829.ean). Azkenik, Banco Guipuzcoano mun-

duko 842. postuan agertzen da (1992an 741.ean). Ikusten den legez, EAEko bankuek etekin franko ateratzen badituzte ere, mundu mailan badira askoz handiagoa ateratzen dutenak.

XABIER LETONA

«Oso erraz inposatzen dute haurrek beren diktadura»

2

2 urte pasatu dira Natxo de Felipe Oskorri taldearekin batera oholza batera igo zenetik. Euskal folkaren dinosauruak bilakatu dira. Euren azken diskoa, «Katuen testamentua», etorkizunerako inbertsioa dirudi, haurrengana eta haurrentzat jo baitituzte Bizkaiko kantu zaharrak. Hogeitabi urte hauetan soinu eta doinu pertsonala sendo mantentzen jakin dute, eta oraindik ere Oskorri eta Natxo de Felipek badute zer esanik. Zalantza barik, ez da gutxi.

Zein da «Katuen Testamentua»ren filosofia? Ez al da zaila haur diskoa egitea obiturarik ez duen talde batentzat?

Oso esperientzia freskagarrria izan da, bakoitzak barnean daramagun haur txikia deskubritu dugulako. Umeak ez dira gizaki ton-toak eta egunero informazio asko jasotzen dute, baita informazio musikala ere. Gure filosofia izan da umeak gizaki inteligente moduan tratatzea eta ez gizaki tonto moduan. Ahalik eta lan sakonena eta serioena egin dugu eta, nik uste dut umeak ere horretaz ohartu direla azken urtean 30.000 kopia eta 4.000 bideo saldu baititugu. Umeek oso erraz inposatzen dute beren diktadura.

Honelako arrakasta eta gero, haurrentzako musika gehiago egiteko asmoa izango duzue.

Argi dago kontuan hartzeko gauza dela, baina ez dut uste Oskorriren lerroa aldatuko denik. Hala ere, orain arte ezagutu gabeko esperientzia izan da eta berriro errepikatzea ere ez nuke bazter-

tuko. Baina argi dago, Oskorri ez dela honetara dedikatzen.

Nolakoa izan da Kukubiltxorekin egindako lana, kontzertua baino ikuskizuna eskaintzea?

Abestiak oso dinamikoak ziren eta berehala konturatu ginen alde plastikoa garatu behar genuela. Kukubiltxorekin «15 urte eta gero...» haur lanean izandako esperientzia oso aberasgarria izan zen eta berriro eurengana jo genuen «Katuen testamentua» egiteko. Zoragarria izan da umeak ordu t'erdiz liluraturuta ikustea. Ikuskizunaren zama osoa Kukubiltxo-koek eraman dute, eta oso ondo gainera. Umeen eta

NORTASUN AGIRIA

Bilbon jaio zen 1949ko irailaren 6an ● Bilbo Zaharrean bizi izan da betidanik ● Bi seme-alaba ditu, 17 eta 7 urtekoak ● Beste hobbi batzuk baditu ere, musikazalea da ● Rock talde berrietan Negu Gorriak eta Su ta

Gar ditu gustuko ● Koadrilarekin egoteko parada duenean, Bilboko Alde Zaharretik ibiltzeko aukerari ezin dio muzin egin ● Alabarekin batera hasi zen biolina ikasten eta «jada seigarren mailan gaude» ● Esku pilotan aritzea nahiko luke baina lanbideak ez dio tarterik uzten, «eskuak handitzen zaizkit»

● Kanpora ateratzeakoan, inork ezagutzen ez duen tokietara joaten da familiarekin oporretan

«Egungo zenbait talde gaztek ez dituzte kontuan hartzen hainbat erreferentzia, eta azken batean euskal kantagintzaren eragina baino Irlandako folk musikaren eragina ageri dute. Ez zait oso interesantea iruditzen».
(Arg.: Marisol Ramirez).

gurasoen partehartzea bultzatu dute, bazterrak nahastan ibili dira taulatutik kanpo eta eurek ezarri dute umeen eta eszenatokiaren arteko harreman zuzena.

Haur mundua eta euren fantasia ezagutu dugu, guretzat izugarritzako deskubrimendua izan da. Helduentzat egindako kontzertuetan baino berotasun handiagoa antzeman dugu umeen aldetik eta kariño handiz egindako kontzertu eta ikuskitzuna izan dira.

Badirudi kantutegi zabarrak altxor txikia bilakatu direla euskal folk musika berriarentzat. Il-do bonetatik jarraitzeko asmoa duzue?

«Katuen testamentua» ez da bilketa soilia izan baizik eta proposamen berri baten berlantea. Hasieran duda asko genituen: nola hartuko lituzke egungo herritar baten nekazari giroan sortutako abestiak? Baina umeentzako egindako abestiak oso atenezkoak eta unibertsalak dira. Guretzat oso positiboa izan da eta gure proposa-

men musikalen barruan kokatzen da erabat, baina ikusiko dugu noiz eta nola itzultzen garen atal honetara. Oskorrik bere bidea jarraituko du.

Nola hartu dituzte Bizkaitik kanpo, bizkaieraz abestutako kantu zabarrak?

Batua eta bizkaiera edo beste euskalkien arteko aferak helduen kontuak dira. Egia da, Gipuzkoan batez ere, horrelako iritziak jaso ditugula, bizkaieraz kantatzea ez al da oztopo izango? Baina umeek, iparraldekoek zein gipuzkoarrek, nafarrek zein arabarrek, oso ondo hartu dute. Umeei gipuzkoarrek in daramagun gerra bost axola, aurriritzi horiek helduen kontuak dira. Gainera, lan hau aurkeztu eta gero, Ruperrek «Hiru

Truku»-ren lan bikaina aurkeztu du eta oso harrera ona izan du baita ere.

22 urte pasatu dira Oskorriren «Aita semea tabernan daude...» entzuten zenetik; eta aldaketa asko jasan ditu folk musikak ordudanik. Zer deritzozu rocka eta folka fusionatzen dituzten taldeez?

Guk ere fusioa egiten dugu. Oskorri ez da inoiz folk garbia egiten duen taldea izan eta hasieran oso kritika gorra jaso genituen alde horretatik. Guk ez dugu inoiz folk garbia egin nahi izan, jakin badakigulako inguru itsusi, kutsatu eta herritarretan bizi garela eta horregatik gure musika ere horrelakoa da. Gu dibertitu gaituena beti musika literario eta poetikoa egitea izan da, baina jaso ditugun kultur erreferentziak moldatuz. Oskorriren musika ildo honetatik garatu da eta gainera oso aberasgarria iruditzen zaigu norberak bere planteamenduetatik abiatuta nahi duen musika mota egitea.

Ez Dok Amairu taldearen eragina jaso genuen guk, baina egungo gazteek katea apurtu dute, belaunaldien arteko apurketa jazo da. Jende askok bere proposamen musikalak eskaintzen dituenean, erreferentzia asko kontuan hartu barik egiten dituzte. Egungo taldeen eraginean artean askotan sumatzen dut Irlandako musikaren eragina euskal kan-

«Umeak gizaki inteligente bezala tratatu ditugu eta horretaz ohartu dira, 30.000 kopia eta 4.000 bideo saldu baititugu»

«Oskorrik ez du inoiz folk garbia egin; gure ingurua herritarra eta kutsatua den unetik, gure musika ere horrelakoa da»

tagintza zaharrarena baino. Eta hau ez zait hain interesgarria iruditzen, kopia edota klitxe hutsa baita. Ez dut oso interesante ikusten Hondarribian *blues* taldea sortzea; horretarako nahiago dut beltzak musika beltza egiten entzutea.

Bebin eta berriro kritika aipatzen duzu, Euskal Herrian ba al dago fundamentuzko kritikarik euskal kulturari dagokionez?

Ez behar beste. Zerbait berria egiten denean, prentsan agertzen diren aipamenak, aipamen edota kronika hutsak baitira, kritikaz mozturuta daude baina ez dira sakontasunean oinarritutako kritikak. Herri txikia garenaz, badirudi denak lagunak garena eta kritikak egiteko beldur direla kazetariak. Askotan aipamenak edo laudorioak egiten dira baina oso kritika gutxi dago eta hori oso interesantea izango litzateke gauza guztiak ezin baitira ontzat hartu.

Asko aldatu dira Oskorriren kontzertuak hogeita bi urte bauean?

Inguruak markatu gaitu. Hasierako kantaldiak edota futbol partiduak oso desberdinak ziren. Jendeak ihesbide bezala hartzen zituen kantaldiak, ez ziren kontzertu soilak, ekitaldi sozialak baizik, eta elkarganako sentimenduak eta indarra

sentitzeko elkartzen ginen. Orduan bazirudien kantariok paper mesianikoa genuela, mezuak botatzeko beharrean sentitzen ginen. Baina euskal gizartea zeharo aldatu da eta neurri handi batean gauzak bere onera itzuli dira. Egungo kantaldiak ondo pasatzeko aitzakia besterik ez dira eta guk ere nolabaiteko askapena sentitu dugu zama hori gainetik kendu dugunean.

Gainera, garai horretan

aldarrikapen kutsu nabarmena zuten kantariak ez dira gauza izan egoera berrira egokitzeke. Gu gorriak ginen eta gorriak gara gaur egun ere, eta batzuen ustez lehen espāñolistak ginen eta gaur egun esaten ez badute ere, horrela hartuko gaituzte.

Egungo gizartean ba al dago tokirik horrelako aldarrikapenentzat?

Asko aldatu da euskal gizartea, are gehiago, esango nu-

«Gu gorriak ginen eta gorriak gara gaur egun ere; espāñolistak ginela esaten zuten batzuek eta gaur egun ere horrela hartuko gaituzte». (Argazkia: Marisol Ramirez).

«Gurrutxagak esandakoa prentsaren bidez jakin dugu. Hala ere, bakearen aldeko kontzertu batetaz hitz egiten da eta, bakearen alde gaudenez, prest egongo ginateke horrelako kontzertu batean parte hartzeko». (Argazkia: Marisol Ramirez).

ke azken urteotan gure miseria propioak azaldu direla. Gure ezintasunaren errudunak gu geu gara eta euskaldunak gara garena gehiago izateko gauza ez garelako. Nazionalismoak joera hori dauka, hau da, besteei gauzak egozten dizkiegu kontuan hartu gabe gu geu oso jende alferra eta ezina garelako gure gauzak aurrera eramateko. Eta euskara horren

lekuko dugu, euskararekin zabarkeriaz jokatzeko baitugu. Euskaldunok ez gara gehiago ez dugulako nahi. Historiak oso txarto tratatu gaitu eta zorigaiztoko herria izan gara, baina gaur egun beste ikuspuntu bat izateko arrazoiak egon badaude.

Gure etorkizuna gidatzeko gauza baldin bagara, oso egoera polita aurki dezakegu: geure hizkuntza dugu

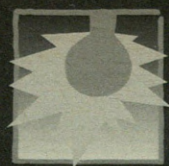
«Azken urteotan gure miseria ageri izan dira; historiak oso txarto tratatu gaitu baina gaur egun badaude arrazoiak beste ikuspuntu bat izateko»

eta beste bi hizkuntza menperatzeko gai izango gara, zeren eta frantsesa Euskal Herriko hirugarren hizkuntza baita. Ezin dut ulertu nola euskal eskola nazionalen inork ez duen ahotsa jaso frantsesaren alde, oso tresna baliogarria delako, ingelesa bezala. Hain herri txikia izanik, lau hizkuntzaren jabe izan gaitezke munduan zehar ibiltzeko.

Javier Gurrutxagak botatako proposamena hartu duzue? Gregorio Ordoñezen omenaldian parte hartuko zenukete?

Prentsaren bidez jakin dugu, baina guri inork ez digu ezertxo ere esan. Nik ulertu dudaren arabera, proposamen horrekin bakearen aldeko kantaldia egin nahi da. Horrela bada, nik uste dut guztiok egongo ginatekela prest bakearen alde abesteko. Dena den, jakin nahiko nuke zein inplikazio sozial dituen eta bakearen aldeko erakundeak parte hartzen duten ala ez, baina ez dut uste arazorik izango genukeenik honelako kantaldi batean parte hartzeko. Autopromozioko kantaldia baldin bada, ez dugu parte hartzeko asmorik, baina bakearen aldeko bada argi dugu, gu bakearen alde gaudela.

MYRIAM GARTZIA

ARGIA

ASTERO ETXEAN

ARGIAKO HARPIDEDUN IZAN ZAITEZ

- ✕ ARGIA etxean hartzeak abantaila guztiak ditu.
- ✕ Zenbaki guztiak jasoko dituzu, klean baino % 20 merkeago.
- ✕ Euskal Kulturaren Urtekaria etxera iritsiko zaizu.
- ✕ ARGIAzaleen elkarteko partaide izango zara.
- ✕ ARGIAren eskaintza berezietan parte hartu ahal izango duzu.

ORAIN ARGIAKO HARPIDEDUN EGINEZ GERO
HAUETAKO KONPAKTO, BIDEO EDO LIBURU BAT
ESKURATUKO DUZU

DOHAINIK

BARNE KANTA

KD

BIDEOA

☐
☐

TXIMELETAK SABELEAN
ANDONI EGAÑA

☐

MANHATTAN
EDORTA JIMENEZ

☐

IMANOL / KARLOS GIMENEZ

HARPIDETZA TXARTELA

☎ (943) 37 15 45

FAXA: (943) 36 10 48

IZENA _____	1. DEITURA _____
2. DEITURA _____	HELBIDEA _____
TFNOA _____	HERRIA _____
POSTA KODEA _____	HERRIALDEA _____
BANKU EDO AURREZKI KUTXA _____	
SUKURTSAL HELBIDEA _____	SUKURTSAL ZKIA _____
KONTU KORRONTEA/LIBRETA _____	
Entitatea ☐ Entitatea ☐ K.D. ☐	Kontu zenbakia ☐

HARPIDETZA SARIAK (BEZ barne)

Hego Euskal Herria
11.600 pzta
Ipar Euskal Herria
685 libera
Espainia 11.600 pzta
Beste Atzerriak
15.100 pzta
Airez 23.850 pzta

ARGIA: Zirkuitu ibilbidea 15

LASARTE-ORIA 20160

Arabako sarea eta New Yorkeko saria

ESKEAN jarri zaizkigu IKako ikasle eta irakasleak, euskararen irakaskuntzarako laguntzak murrizten ari zaizkiela eta, Nafarroako Gobernutik jasotzen duten tratua salatu asmoz. AEKkoek astindu bat baino gehiago jaso zuten duela gutxi, hizkuntz politikaren bulegoetara protestaka joan eta amen batean kanporatu zituztenean. Pasarte hauek argi adierazten dute lerro okerrean idazten ari den euskalduntze eta alfabetatzearen kontakizunaren haria zertan den egun Nafarroan.

Eltzean jakirik gabe eta jazteko lau trapu zaharrekin irudika dezakegu alor hau, administrazioaren utzikeriak gero eta erasotuago, Euskara deituriko auzune baztertuan. Halaxe zioen Sagrario Aleman IKako arduradunak: *«Ikasle kopurua goiti doalarik, hauen subentzio partida ez dute aspaldida-*

nik goititu, eta ondorioz, joan den urteari dagokion kopurua kobratzeko diru aski ez da izan, eta aurrera begira ere, eskaera handitzea oztopatuko du». Administrazioak besoak zabaltzen ez badizkio beraz, alfabetatze-euskalduntzearen etorkizuna, ekonomikoki bederen, miseria gorritik hurbil legoke. Hain hurbil, ezen eskean hasi baitira arduradun politikoen kontzientziak asalatzeko edo.

Euskararekin ordea, kontzientzia zipitzik ez dute erakusten, eta horrek asaldatzen gaitu begiak auzune pobre honetan jarrita dauzkagun euskaltzaileoi, AEK eta IKari entzundako miseria ekonomikoak bainoago. Ezin mihia zuloan gorde hala ere, eta Gobernuari erantzun eske zuzentzen ditut hitzok. Nahiz eta jakin euskararengandik urrun ageri dela, horrelako pasarteek erakusten dutenez, gero eta urrunago.

PASARTE ilun honen ondoan eta aurreko lerroekin zuzen loturik ager dezkegu Arabako egoera ere. Tximist eta trumoi giroa, eta zaparrada seguru, Amando de Miguel delako soziologo sonatuak eta Tabula-V bere inkesta etxeak, Batzar Nagusien enkarguz eta UA, PP eta PSE-EEren aldeko botoez, euskararen egurats aldrebestuari da-

Hizkuntz eskakizunak ahaztu eta sujerentziak bihurtu nahi dituztela eta, Araban datorren zaparrada ikusirik, aterkia zabaldu beharrean gaude

EHEk batzar nagusia burutu du Lapurdiko Arbonan eta aurtengo jarduna hiru zutainen gainean eraikitzea deliberatu du: udaletako euskararen neurketa, erasoci erantzuna eta euskaraz bizitzeko hitzarmen nazionala. Elkarrekin loturik datoz ardatzok: Egoeraren berri zehatza emango du neurketak, eta euskararentzat hainbat errealitate makur salatzeko aukera. Honi guztiari aurre egiteko, elkarlanari heltzea da noski, biderik zuzenena. (Argazkia: Xouse Simal).

karkiona. Alegia, aterkia zabaldu beharrean gaudela, eta kapelaren bat jantzi, aurretik ere eskakizunak baino hizkuntz sujerentziak diruditenak aldatzeko armak zorrozten ari diren honetan. Baietz, eguraldia txartzera doala (edo doazela).

Hori bai, eskandalugarria gerta zitekeena, Madril bertatik Arabako azterketa egitearen erabakia (Amando de Miguelen autonomietara hurbiltzeko —hitzaren bere zentzu zabalean ari naiz, kulturalki eta politikoki hurbiltzea, alegia— inongo asmorik ez du agertu inoiz, eta aurkakoa bai) disimuloz jantzi dute, eta aurretik ezkerreko eskuaz matraila berotutako Eustati eskuineko eskuaz fereka gozoak eskaini dizkiote, azterketan parte hartzeko baimena luzatuz. Abertzaleen animoak baretu eta nahi dutena egiteko jokaldia izan daiteke honakoa. Nahiago erratuko bagina noski, baina hizkuntz eskakizunak hizkuntz sujerentziak bihurtzeko eta Arabako euskararen eguraldia hainbat gradutan hozteko bidean gaudela erakusten du termometroak.

MARRAZKI bizidunetan primera-koak garela eta primerakoak egiten ditugula sinisten hasi beharko dugu. Bilbotarrek gauzak eta gertaerak puztutzeko fama daukate gipuzkoarren artean, baina oraingo honetan guk puztuko ditugu, merezimendu osoz gainera, bertako Abra Animation etxeak «Alex eta Alexis» animaziozko luzemetraiarekin saria jaso baitu New Yorkeko jaialdian. Walt Disneyren erreinuan halako marka lortzea, Bizkaia aldean hain ohituak dauden txanpainarekin baino beste zerbaitekin zelebrazekoa da. Oraindik lehenengo kapitulua baino osatu ez duten arren, eta harexekin irabazi, hogeita sei izango ditu guztira ekoizpen honek, eta 700 milioi pezetako (28 milioi libera inguru) aurrekontua. Pentsatzekoa da halako dirutza biltzea ez dela batere samurra egingo, eta saria bedekazioa ere gertatu zaiela.

J.J. PETRIKORENA

UHAITZAINDIKO URAZ BUSTI

Aurtengo pastoralaz

URTENGO pastoralaz, «Aguirre presidentaz», zuen zerbitzari honek idatzia, Arrokiagako herriak emanen du bi igandez: uztailaren 23an eta abuztuaren 6an.

Lendakari zenaren izena grafia zaharrean utzi dut, historian horrela ezaguturik baitago. Euskaldunon iraganean, podioiko gizonetarik dugu nire ustez Aguirre. Hogeigarren mendeko brankan dago. Horren bi zati oso garrantzitsu haragitzen ditu nire baitan: 36eko gerla eta munduko bigarrena.

Aintzindari argia izan zen, bateratzailea: frankismoaren aurkako indar eta jende guziak bildu zituen bere inguruan, euskal errepublika bat 'de facto' eraikiz. Ikuspegi gora eta zabala zuen. Populu xumearen baitan «langileentzat ona» zelako omena utzi zuen, neronek 1961an frogatu nuen Donostian, berriki zendua zegoelarik.

ETIKA eta karisma handiko gizona dugu, pertsona maitagarria gainera. Hots pastoral batentzat heroe bikaina eta kasik ideala. Arras ideala izango zen, baldin garaipena ezagutu bazuen. Baina hortako etsai gehiegia genuen eta dugu euskaldunok. Agian Aguirrek amestu zuen Europa batean ardietsiko dugu... Dena dela, atxikimendu handia diot Aguirre zenari, adibidez Abadia Urrüstoi-koari bezala.

Zeren Aguirre 'presidentaz' eta ez 'Lendakaria' (edo Lehendakaria)? Duela bi urte Gotaine-Iribarnen emandako nire bigarren pastoralaren ondotik, zuberotarrek laudatu zuten nire 'uskararen' erreza, baina hitz bat bazegoen ez zutena ulértzen: 'iraultza'! Zoritzarrez tituluan zegoen («Euskaldünak iraultzan»). Hamaika bider azaldua nuen hitz horren esanahia. Halere nardarazi naute. Beraz 'presidentaz' izanen da, zuberotarrentzat argia eta beste guzientzat ulergarria.

TITULU nahiko luzea: hargatik informazioan edo erreklaman «Aguirre pastoralaz» erran daiteke, ez dut oztoporik ikusten.

Nik ene lana egin dut. Orain besteren eskuetan dago: J.P. Recalt da errejenta, M. Etchecopar kantuen gidaria (gehienak 36.eko kantuak dira, nik hautatuak, beste zenbait nik idatziak eta J. Bordacharrek doinuak emanak), eta J. Bordachar ber hau, antzezleen aintzindaria.

Azken batean, Arrokiagako jendeak duke zinezko hitza taulen gainean. Herri ttikia, segur, baina bizitorea eta bukolikoa, Barloxe ta Sohütaren artean kokatua, Maidalena mendiko haran eder batean oratua.

JEAN LOUIS DAVANT

TXUTXU - MUTXUKA

GIPUZKOAKO BERTSOLARI TXAPELKETA UDABERRIAN EGINGO DA

ORAINDIK ere egutegia erabat zehaztu gabe badago ere, Gipuzkoako Bertsolari Txapelketa aurrera doa. Txapelketara aurkez daitekeen jende kopurua (gazteak batipat) kontuan harturik, bi fasetan osatuko da egitaraua: udaberrian hasi eta uda bitartean, 18 urtetik gorako bertsolarien 'tropolari' egingo zaio lekua. Giro lasaietan arituko dira hauek, soziedadeak direla edota sagardotegiak. Uda ondotik ekingo zaio berriz, txapelketaren bigarren zatia, hogeita hamabi bertsolarien partehartzeaz eta plaza handietan, udazkenean amaitzeko asmoz. Gutxi barru zabalduko du Bertsolarien Elkartek izen emateko epea.

NOR - NORI - NOR K

MIGUEL REY

Euskadiko Filmatégiko lehendakari izendatu dute. Postua hartu bezain pronto, erakundea sendotu beharraz mintzatu da, bazkideak gehituz batetik, eta Euskal Herri osora zabalduz, bestetik. Gizartearen memoria historikoa osatzen duten irudiak ondo gordetzeaz gain, eta horretarako deia egin die etxean filmeak dituztenei Filmatégian utz ditzaten, materialak herrietan erakusteko asmoa ere agertu du ●

RAFAEL MONEORI

eta Kursaalera duen kuboen proiektuari hainbat etsai sortu zaizkio; plataforma bat plazaratu berri da, proiektuak Donostiako gune erromantikoa erabat apurtzen duela eta hiriaren estetikari muzin egiten diola esanez. Urteak eman ditu, ez aurrera ez atzera, Kursaalera eraikuntzak, eta finantzatzea lortu duten honetan, egitasmoaren itxura eta mamia jarri da, beste behin, zalantzan ●

DANIEL CALPARSOROK

Berlingo Zinemaldian aurkeztu du bere lehen luzemetraia, «Salto al vacío». Zuzendari donostiarrak baldintza berezietan egin du filmea, oso aurrekontu murriztaz (90 milioi pezeta baino ez ditu xahutu) eta aktore nagusi ezezagunez (aurpegi berriak nahiago dituela dio). Hala ere, egile berrien lanak ikuskatuko diren sailerako aukeratu dute Berlinen. Eta nork daki, ez ote den arrakastaren arrastoan jarriko ●

TELAK

ORKESTRA SORTU DA GASTEIZEN

GASTEIZEK ganbara-orkestra izango du gutxi barru, Jesus Guridi musika eskolako musikarien eskutik eta Juan Jose Menaren zuzendaritzapean. Sabin Salaberri musika eskolako ardura-dunak adierazi duenez, proiektua oso aurreratua dago eta udaleko alderdi politikoen babesa eta dirulaguntzak noiz jasoko zain daude kontzertuak ematen hasteko. Dagoeneko, Jose Angel Cuerda alkatearen baiezkua jaso dute. Ez da Araban osatuko litzatekeen estreinako orkestra honakoa. Aurretik ere, 1992ko udan aritzeko asmoz, 30 urtetik beherako 46 musikari bildu zituen orkestra sinfonikoa antolatuta baitzen. Oraingoan, baina, egitura iraunkorrez jardungo duen egitasmoari heldu nahi zaio.

EUSKALTZAINDIA ETA EHU BATERA

EUSKAL Herriko Unibertsitateak eta Euskaltzaindiak elkarlanerako hitzarmena sinatu berri dute. Itunak aipatzen duenez, Akademia EHUn aholku-emaile ofiziala izango da euskarari dago-kionez, eta ikerkuntza alorrean proiektu zehatzak jorratuko dituzte elkarrekin, ildo komunetan eraginez. Batak bestearen ikerkuntza ondarea erabiltzeko aukera izango du eta koedizioen politika sustatuko da, landuko dituzten emaitzak argitaratzeko orduan. Helburu hauen segimendua gauzatzeko Jarraipen Batzordea eratuko da, Euskaltzaindiko eta EHUKo hiruna kideren partehartzeaz. Batzordearen esku egongo da hitzarmena zuzen eramatearena.

Koldo Ameztoik ipuin berria aurkeztu du Pascal Gaigne eta Edi Naudorekin elkarlanean

Behin batean «Apanize»...

Lekuineko kontalariak duela bi urte estreinaturiko «Apanize»-ren bigarren partea aurkeztu du Miarritzen. Pascal Gaigneren musikak eta Edi Naudoren zuzendaritzak jantzi du obra, historiaren erroetatik gaur egungo egoerara hurbiltzen dena.

Ameztoik dioenez, «lehengo gizartearen eta gaurkoaren arteko zubia da obra». (A: Alberto Elozegi).

KOLDO Ameztoik urtero aurkeztu ohi digu ipuin berriren bat, hitzaren ametszeko mundutik kontu-kontari datozen pertsonaien berri emanez. Otsailaren 11n estreinatu du azkena, «Apanize», duela bi urte sortutako izen bereko ipuinaren jarraipena, Miarritzeko Coliseo antzokian. Lapurdiko Lekuineko kontalariak adierazi digunez, «aurre-

koak eskas zuen oinarria; berria, familia eta ingurumena ez nituen aipatzen, buruan ez nituelako».

Mitologia eta egungo kontuak

IAZ egin zuen «Ibarxola» kontakizunean baina, auzoa eraiki zuen, eta auzo horretan erroturik moldatu du «Apanize»-ren bigarren agerraldia: «Orain badakit per-

tsonaia nondik ateratzen den, zer etxetatik, zein den bere familia, eta oinarri horrekin jo dut lana osatzera». Menditik itsasora bidaiatuko du Apanizek oraingo honetan, mundu berrien ezagutzera, eta bidean jazotakoak aletuko dizkigu obrak, hainbat errealitate harilkatuz: «Euskal Herriko mitologiako ipuin batzuk aipatzen dira, Ameriketako india-

noen filosofia, naturaren inguruko elementuak, artzainen mundua, itsasokoa eta gaur egun Iparraldean urtean zehar gertatzen diren kontuak. Lehengo eta gaurkoaren arteko zubia da, batez ere kultura mailan».

Elementu asko jasotzen dituen ipuin handia dugu beraz, Pascal Gaigneren zuzeneko musika lagun,

«Instrumentu
diferenteak,
perkusoak,
gitarra,
sintea... jo
ditut; obraren
fondoak landu
dit», Gaignek
dioenez. (Arg:
Alberto
Elosegi).

oren eta laurdenez taularatu duena. Edi Naudo antzerki zuzendaria arduratu da bestalde, hari bakoitza bere le-

kuan jarri eta Apanizeren bidaia antolatzeaz. «Bera aritu da, begiak eta belarriak zabal-zabalik, gau-

zak neurtzen, orekatzen, erritmoak jartzen. Hiruron arteko saltsa da», mintzatu da Ameztói. Aurretik bere

ipuinak musikaren bitartez emanak ditu Lekuinekoak, Beñat Axiari edo Bixente Martinezekin elkarlanean, eta oraingoan ere, hitzari bere garrantzia emateaz gain, espektakulua osatzeko saioa egin duela azpimarraitu digu: «Edik taulatu gaitan mugiarazi nau, denetarik egiten dut, dantza, jauziak... Argi kreazioa badago, eta musikak ere, bere aldetik, indar handiagoa ematen dio obrari, girotzen du».

Pascal Gaigne: «Musika egiten hasi nintzeneko erroetara itzuli naiz»

Zer nolako lana egiten duzu «Apanize»n?

Instrumentu diferenteak jotzen ditut, perkusoak, gitarra, sintea... Espazio eta egoera bakoitzaren arabera, eta giroa edo obraren fondoak lantzeko. **Antzerkiarekin probatu duzu, dantza munduarekin eta zinema-rekin. Zer ekartzen diote alor bauek zure musikari?**

Gustukoa dut jende eta errealitate diferenteekin lan egitea, agian ezer berriarik asmatzen ez dugun arren, elkarlanean aritzea. Aukerak berriak zabaltzen dizkio norberaren kreazio lanari.

Hala ere, ez da oso obizkoa zu ari zaren moduan bainbat arte alorretako saltsetan 'bustitzea'.

Norberaren izaera dago hor atzean. Azken batean, egiten duzun musika beste alorretan nola txerta daitekeen probatzea gus-

tuko baduzu, dibertigarria eta ondo pasatzeko artea izan daiteke.

Bakarkako diskoa ere kaleratu duzu, bainbat urte beste musikarien itzalean jo ondoren.

Urte batzuk nahiko ezkutan eman ditut, baina lanean, eta orain, jendarean aurpegia erakusteko tartea iritsi zait. Oso inportantea izan da diskoa kaleratzea.

Bakarkako lanari helduko al diozu aurrerantz?

Bakarrik jarduteko gogoia dut eta musika egiten hasi nintzeneko erro sendoak berriro aurkitu ditudala uste dudanez, aurrera!

Gazte eta helduentzat

MUSIKA eta antzerkiaren besotik helduta osaturiko bidaian, gazte eta helduengana hurbildu nahi du Koldo Ameztói: «Gero eta geiago helduentzat lan egiten dut, eta obra hau ere zentzu berretan prestatua da. Heldutasuna bebar da haria nabiko lasai jarraitzeko». Izan ere, argi dauka ipuinak ez direla soilik harrentzat, «bori faltsua da», eta beste

■ **Gazte eta helduei begira osatu da lana. (A: Alberto Elsoegi).**

adinetara zuzentzeak hainbat aukera luzatzen dizkiola poesia, kantuak eta kontakizuna bera mamitzeko orduan: *«Ipuina beste edozein arterekin erraz ezkontzen da, eta sail bonekin jarraitzeko asmoa dut, musika eta beste elementu batzuekin espektakuluak landuz».*

Hirugarren bat agian...

«APANIZE» bigarren ez-tau-laratu eta gero, segidarik emango dion jakin nahi izan dugu: *«Berririo etxera itzultzen da eta hor uzten dut; ez dakigu zer bilakatuko den, bere lagun Ekiloreekin elkartuko den... Badakit non utzi dudana bala ere, eta ondoko urteetan hortik egoera berriak aterako ditudala uste dut».*

Egoera berriak, beti ere, historiaren iturrietatik edanez jorratzen dituenak: *«Azken batean lehenengo eta gaurko gizakiak berdin jarraitzen du gauza on eta txarrekin. Gauzak bonela, loturak egin, lehenagotik zer geratzen den ikusi, sinisteetatik edan, gizakien filosofia ikertu eta barrutik sakontzeko bidea dira nire ipuinak».*

Ameztoik, Miarritzen estreinatu ondoren, Hego Euskal Herrira egingo du martxoan. Ez dira sasoi onenak kontalarientzat, baina satorlanean aurrera jarraitu behar dela dio: *«Hitzak bere indarra har dezana lortu behar dugu, ikuslearekiko harremanak sendotuz».*

J.J. PETRIKORENA

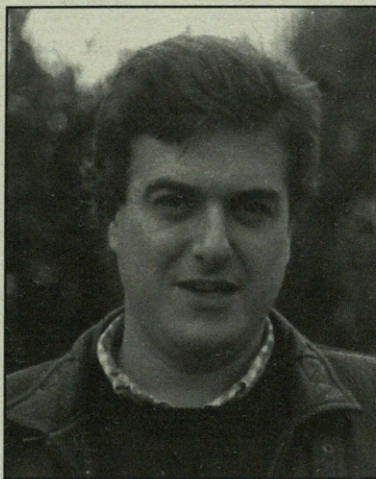
La Casa del Café

— Juan Iriondo S.A. —
DONOSTIA

«GUERNICA» GERNIKARA?

HASIER

ETXEBERRIA

Ez etorri galdezka

«Guernica»k non behar lukeen erabakitzen ez dago erraza. Era guztietako aukerak proposatu dira:

El Prado aukera: Ahal de-
nean, Pradoko Museora itzultzea,
Espainiako estatuan denik eta mu-
seorik gailenean egon dadin, koa-

droak merézi bezala. Jenderik ge-
hien hantxe eukiko luke Picassoren
lanak begira. Aukera honi jartzen
zaizkion kontrako nagusiak, bi dira:
Pradoren egokiera eza eta arte moe-
ta klasikoei emana izatea.

MNACARS aukera: Da-
goen lekuan, Reina Sofia Museon

geratzea, eta halaxe nahi du gainera
zuzendari izendatu berriak. José
Guiraok dioenez, dagoen lekuan
jarraituko du «Guernica»k, Picasso-
ren heriotze urtetik aurrerako arte
bilduma antolatu nahi du berak
Reina Sofiaren bizkar hezurra era-
tzeko eta, horretan, ezinbestekoa du
«Guernica».

Guggenheim aukera: Eus-
kal Herrira ekarri nahi duten batzuk,
Guggenheim proposatu dute bere
kokaleku gisa, museo berau izango
baita, azken finean, eukiko dugunik
haundiena eta jendetsuena. Ikuste-
ko dago ordea «Guernica» geurera
ekartzeko nor ote garen eta, gainera,
zer egiten du halako lan sinbolikoak
Salommon Guggenheim-en izena
daraman museo batean? Azken ur-
teetako arte amerikarreen nabar-
mendutako museo batean?

Gernika aukera: Beste
zenbaitek Gernikan ezarri nahi du
«Guernica», eta arrazoizkoa dirudi
bonbaketa sofritutako hiri berean
zintzilikatzea obra. Zer gertatuko li-
tzateke, ordea? Seguruenik atrakzio
turistiko huts bihurtuko litzateke

JUAN LUIS ZABALAREN ipuin liburua, SUSA argitaletxeak plazaratu berria

SAKONETA

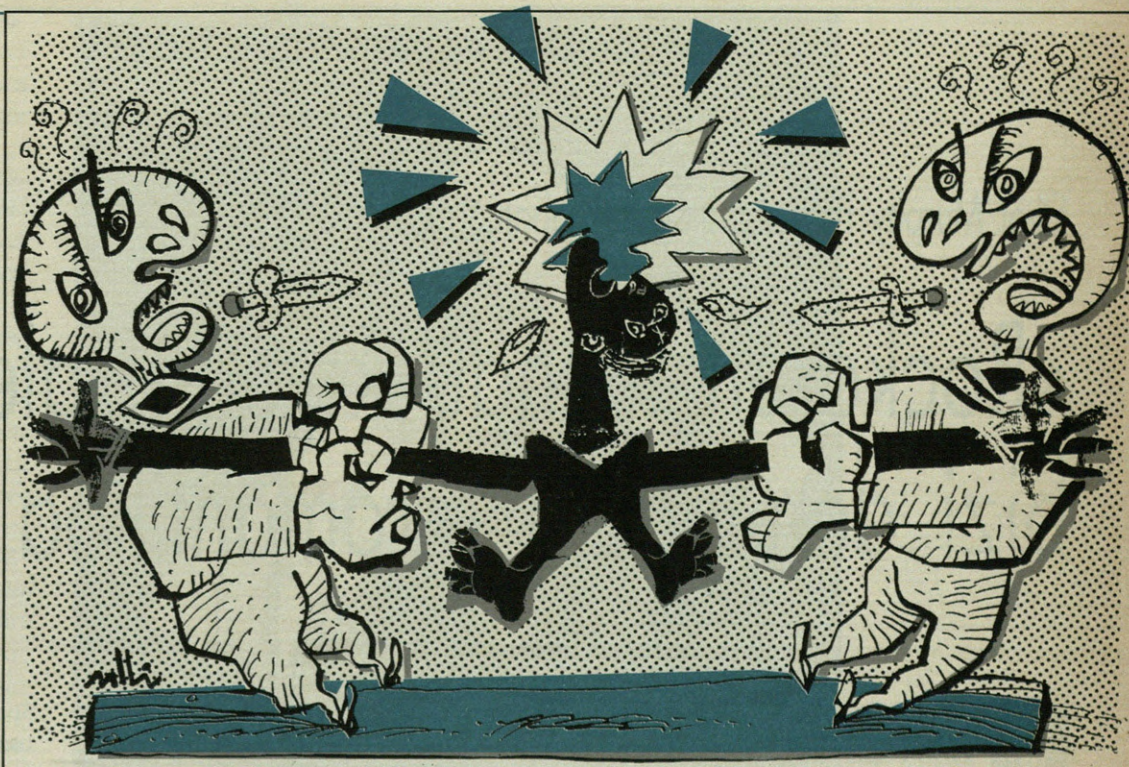
11 ipuineko bilduma, 176 orrialde; liburudendetan salgai: 1.300 pezeta

koadroa eta testu-
gururik gabe (beste
artelanik gabe ingu-
ruan), merchandisi-
nak irentsiko luke lan
zirratsuaren adiera-
zia.

**Lau aukera
hauetatik bat** bera
ere ez dut nik gogoko
edo, behinik behin,
guztiei ikusten diet
desegokieraren bat.

Alde batetik «Guernica» Euskal Herrian
behar genukeela di-
rudi, beste kontu bat
da, ordea, merezi ote
dugun. Ez ahaztu Jose
Antonio Agirreren
gobernuak nola utzi
zuen harri eta zur Pi-
casso bera, «Guernica»
koadroa Euskal He-
rriari eskaini eta «*Para qué quere-
mos esta mierda?*» esan ziotenean.

Gainera, nahita ere, lagako al di-
gute? Espainiarrentzat ere ez da lan
makala Picassorena eta esanahiaz
gain, arte inpresionistatik honuntz
eginiko ororen sarrera da «Guernica»
artearen didaktikan. Koadro hori
ulertu egiten baita beste asko ez be-
zala eta inork ez baitu bere aurrean
hori neronek ere egingo nuke be-
zalako astakirtenkeriarik esango.
Arte modernoa zerbait badela frogat-
zeko erabiltzen du zenbaitek
«Guernica» eta, arrazoi politikoez

**Ekarriko bagenu, non kokatu beharko genuke?
Gernikan ala Guggenheimen? Hara hemen beste
proposamen bat: zergatik ez Gasteizen? Ez al da, bada,
bertan egongo euskaldunon Arte Garaikidearen
museoa izango dena?**

gain, ez digute sekula ekartzen laga-
ko.

Baina hala balitz, eta ekarriko ba-
genu, non kokatu beharko genuke?
Gernikan ala Guggenheimen? Hara

hemen boskarren proposamen bat
aukeran: zergatik ez Gasteizen? Ez al
da, bada, bertan egongo euskaldu-
non Arte Garaikidearen Museoa
izango dena? ■

Kaskazuri Kalea Tel. 49 32 26 OIARTZUN

Elliot Murphy rock musikari estatubatuarra:

«Rockaren mundu komertzialean bizi den poeta erromantikoa naiz»

Rock-and-rollaren hastapenetako lekuko izatea zorte handizat hartzen du Elliott Murphyk, era horretan arras musikari ezberdinen eraginak berera ekartzeko parada izan duelako. 1973an lehen diskoa kaleratu zuenetik, ordea, estiloa ahalik eta garbiena mantentzeko ahaleginak egin omen ditu. Parisera joan aurretik, New Yorken aurkitu zuen abestiak konposatzeko behar zuen inspirazioa. Musikan ezezik, luma eta poesian ere aurkitu du babeslekurik.

**Ez da hau Euskal Herri-
ra etorri zaren lehen al-
dia. Euskaldunen artean
jarraitzaile asko al ditu-
zu?**

Euskal Herrian behin baino gehiagotan izan naiz; iaz esaterako Bilbon eta beste zenbait lekutan eskaini nituen kontzertuak. Euskal Herriko publikoa oso atsegin dut eta benetan oso gustora etortzen naiz, goxo sentitzen bainaiz hemen. Iaz emandako kontzertuetan biziki estimatu nuen jendearen harrera, nire abestiak kantatzen zituen...

**Orain urte batzuk EEB-
Bak utzi eta Pariserako
bidea hartu zenuen. Zer-
gatik erabaki hau?**

Hamabost urtez New Yorken bizi izan nintzen eta ha-

seran asko inspiratzen ninduen. Izatez, nik osatutako kanta askok hiri honekin harreman estua dute; zenbaitetan New Yorkeko poeta sentitu naiz. New Yorkek asko irakasten du, baina une bat iristen da kanpoan beste leku batzuetara ere mugitu nahi duzuna. Europara joan nahi nuen, Paris erreferentzia gune nagusia da... Parisko argiak atsegin ditut eta baita ibaiak zeharkatzen dituzten zubiak ere.

«Arrakasta ikaragarria lortzea amesten dut. Alegia, kanta oso arrakastatsu bat konposatu, munduko txoko guztietako jendeak abestu eta erosiko duena. Lanean ari naiz oraindik hori lortzeko itxaropenaz»

**Jende askoren ustez,
EEBBetako rock musika-
ri onenetarikoa zara. Ez
zara, bala ere, oso eza-
guna.**

Rock-and-rollak antzekotasun handia du liburuekin. Gehien saltzen diren liburuak ez dute zertan onenak edo interesgarrienak izan, baizik eta jende multzo zabalenarengana iritsi direnak. Rock-and-rollean izen handiko adibideak badira: Rolling Stones, Bruce

Springsteen... Hauek berehala bihurtu ziren ezagunak. Lou Reed eta beste zenbait, ordea, hasi eta hamabost edo hogeitaz urtera lortu zuten sona. Nik hogeitaz urte inguru daramatzat musika eginez eta hainbat disko ere kaleratu ditut. Jarraitzaile kopuru txikia izan dut baina musikan segitzeko adina bai. Orain egin berri dudako diskoaren bidez, publikoa zabaltzea espero dut.

**70eko hamarkadan
Aquashow taldean aritu
zinen. Nola gogoratzen
duzu garai bura?**

Beldur handia nuen. Lehen diskoa nuen, ez nekien nola atera behar nuen... Gogoratzen dut grabazio estudioetan oso urduri nintzela... Gaztea nintzen, rock and rollaren ametsak nituen. Gaur, garai hartako amets asko galduak ditut.

**Egia al da Bob Dylanek
asko eragin duela zure
estiloan?**

Eragin nagusienetarikoa izan da. Hitzei atea ireki zien lehenetarikoa izan zen. Bob Dylanek hitzei eta musikari

garrantzi bera ematen zien. Musikan berak edozein hitz kantatu zitekeela uste zuen eta horrela abesti propioak idatzi zitezkeela.

Duela lau urte amaitu zenuen «Unreal city» diskoa, zenbaiten arabera zure lan onenetarikoa. Zer diozu zuk?

«Unreal City» Frantzian editatu nuen lehenbizi, «12» ize-nez kaleratu zen eta 24 abesti zituen. Ondoren EEBBetan atera zen, 14 abesti eta «Unreal City» ize-nez. Diario bat dela esan daiteke eta bertan EEBB-etatik Europara aldegin nuenekoaz ari da. Oso disko berezizat dut, erabat nerona: kantak, grabaketak, zuzendaritza lanak...

Nola definituko zenuke zure musika?

Zorte handia izan dut, rock-and-rollaren haseren lekuko naizelako. Rock and rollaren historian gertatutakoak entzun eta bizi izan ditut: Elvis Presley telebistan lehenengo-az atera zenekoa, Beatles Ameriketara joan zirenean... Beti saiatu naiz eragin horiek guztiak nireira ekartzeko. Era berean, baina, nire musika garbi mantendu nahi izan dut. Rock-and-rolleko mundu komertzialean bizi den poeta erromantikoa naiz.

«Rock-and-rollak antzekotasun handia du liburuekin. Gehien saltzen diren liburuak ez dute zertan onenak izan».

Musika ez ezik, bainbat poema liburu ere idatzi dituzu. Zerk eraman zaitu idaztera?

Beti idatzi izan dut. Lehenengo diskoa atera aurretik ere idatzi nuen. Velvet Underground taldearentzat abesti bat idatzi nuen «1969

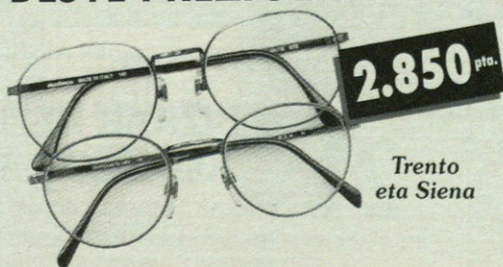
lerro» izena zuena. Bestalde, istorio laburrez osatutako bilduma bat erabili nuen «Cold and electric» diskora. Orain, istorio laburrez osatutako beste liburu bat idatzi dut.

Egin ez eta egitea gustatuko litzaizukeena?

Arrakasta ikaragarria lortzea amesten dut. Alegia, kanta bat konposatu, munduko txoko guztietako jendeak kantatu eta erosiko duena. Gutxienez bat. Lanean ari naiz hori lortzeko.

MAITE ARTOLA

BESTE PREZIOEKKIN EZER IKUSTEKORIK EZ

450 saltegi baino gehiago dituen Estatu lehen erakunde optikoak bakarrik eskaini diezazkizuke betaurreko bildumarik esklusiboan 2.850 pezetatik aurrera. Eta garrantzia guztiekin, jakina.

**ZINKUNEGI
OPTIKA**

ZERBITZU OPTIKOETAN 1Zba.

Hernani, 4 - DONOSTIA

OTSAILAK

19

igandea

■ BERTSOLARIAK SARAN IGANDE HONETAN

OLHAIN ikastola eta Euskal Kultur Erakundearen eskutik, bertso giroko festa antolatu da Saran, otsailaren 19an, igandean. 13.00etan herri bazkaria egingo da, eta jarraian, 16.00etan, saioa, **Bittor Elizagoien, Ernest Alkhat, Sebastian Lizaso, Maddalen Lujanbio, Jon Sarasua eta Xanpunen parte hartzeaz. Mixel Itzainak jardungo du gaijartzaile moduan.** Aurreko urteetan ekitaldi honek izan duen arrakasta gainditzeko asmoa dutela adierazi digute antolatzaileek.

Bixente Ameztoy: «Nire obraren zentzua 70eko hamarkadan mamitu zen»

ARGIA. «Hirurogeita hamargarrenean» erakusketak bi hamarkada atzera egi-ten du. Zer ekarri zu-ten garai haiek?

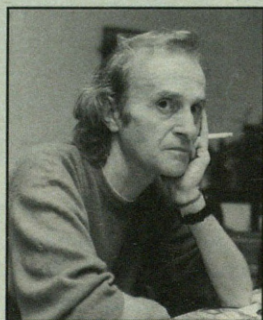
B. AMEZTOY. Izan ziren mugimendu guz- tiak kontuan harturik, 70eko hamarkada oso bizia izan zen, berezia, indar handikoa.

A. Zure garai barta-ko influentzia nagusien artean pop-a aipatzen duzu.

B.A. Han ez zen talde-rik, bakoitzak bere bi- deari eusten zion, ba- tzuek pop-ari, minima- lismoari besteak, dene- tarik aurki zitekeen ar- tearen munduan. Nik, batipat, pop-ari jarraitu nion.

A. Bi hamarkada be- randuago, asko alda- tu al dira eraginak?

B.A. Nire obrari eza-

gutzen zaion zentzua ur- te haietan mamitu zen. Denborarekin aldaketak etorri dira, baina zen- tzuak funtsean bere ho- rretan darrai.

A. Kexu agertu zare- te, kanpora begira ez zinetelako promozio- natuak izan. Egun al- datu al dira gauzak?

B.A. Administrazioaren aldetik ez zen ezertxo ere egin. Egun, beren buruak nolabait zuritu behar izaten dituzte, eta itxurakeria handia dago egiten dituzten saioetan.

■ MAPPLETHORPEREN PROBOKAZIOAK

ROBERT Mapplethorperen zuri-beltzeko 33 argazki bildu ditu Bilboko Arte Ederretako Mu- seoak, martxoaren 12ra arte. Duela sei urte hil zen, HIESak jota, mende amaierako argazkila- ririk esanguratsuenetarikotzat jo dena, eta ho- rren testigantza jasoko da erakusketan, **New Yorkeko artistaren gai ezagunenen haritik: biluziak, erretratuak, bodegoiak eta loreak.** Sentsualitate handiko irudiak dira guztiak.

■ BI HAMARKADA ATZERA SEI ARTISTARI BEGIRA

DUELA bi hamarkada sei artista gipuzkoarrek egindako obren erakusketa, «Hirurogeita ha- margarrenean», zabalik dago Donostiako Oken- do Kultur Etxean, martxoaren 5a bitartean. **Bi- xente Ameztoy, Marta Cardenas, Juan Luis Goenaga, Andres Nagel, Carlos Sanz eta Ra- mon Zuriarrainen** hamahiru margolan eta es- kultura bat ikus daitezke bertan, 70eko belau- naldiaren joeren berri zuzena ematen dutenak. Atzera begira jarri eta egun indarrean dauden hainbat bide aurkitzeko parada honakoa.

■ MENDE AMAIERAKO TESTIGANTZA

MENDE amaiera honetako obra garaikidearen joera aniztasuna adierazten duen bilduma, «Testigantza» izenekoa, agertu du Caixak Gas- teizko Ur Biltegi Zaharrean. **Txomin Badiola, Pello Irazu, Pepe Espaliu, Jose Maldonado, Perejaume, Pep Camps, Victoria Civera, Carmen Calvo, Miquel Navarro, Eva Loetz eta beste hamabost artistaren ekarpenak,** artearen enborrean gora hainbat adar zabaldu dituen belaunaldi oso baten lanak azken finean, jaso ditu Ur Biltegiak eta martxoaren 12ra bi- tartean izango dira ikusgai.

OTSAILAK

24

ostirala

■ BIZKAR HEZURRA KOMPLOT ARETOAN

BIZKAR Hezurra taldeak Donostiako Komplot aretoan joko du, otsailaren 24an, ostiralean, 23.00etan. Durangoko Azokan plazaratutako «Beldurraren kultura» azken diskoa aurkez-

tuko du bertan. Otsailaren 25ean, berriz, AEK-k burutu duen Korrika kulturalean barne, Anje Duhalde kantaria Nafarroako Ziordia herrian izango da.

■ ILAZKI EUSKALTEGIAK AFARITARAKO DEIA

DONOSTIAKO Ilazki euskaltegiko ikasle eta irakasleak sagardotegian afaria egingo dute otsailaren 24an. Lerroon bitartez, **ikasle izandako guztiak gonbidatu nahi dituzte, azal daitezzen.** Sarrerak euskaltegiko bulegoan dau-de salgai, 2.800 pezetan (112 libera inguru).

■ «LA PALABRA PINTADA» ERAKUSKETA IRUÑEAN

BEDERATZI artistaren lanak bildu ditu «La palabra pintada» deitu erakusketak, martxoaren 12ra bitartean, Iruñeko Gotorlekuko Armen Aretoan. **Jose Maria Baez, Cristina Cañamero, Pedro G. Romero, Jordi Colomer, Ferran Garcia Sevilla, Eva Lootz, Rogelio Lopez Cuenca, Emilio Martinez eta Xesus Vazquez**en lanak dira, bakoitza bere mezu linguistikoa propioaz, aurkeztutakoak.

■ DUELA 30 URTE... KOLDO MITXELENAN

KOLDO Mitxelena Kulturuneak 60eko hamarkadako nazioarteko arteari buruzko erakusketa ekarri du Donostiara, apirilaren 2ra arte. **Richard Hamilton, Arman, Martial Raysse, Sigmar Polke, Gerhard Richter, Eduardo Txillida, Andy Warhol, Claes Oldenburg, James Rosenquist, Barnett Newman eta Cy Twombly** artisten 36 pintura eta eskultura obra aurkeztu dira. Aurrekoetan legez, gidariak lagundutako ikustaldiak egingo dira, alderdi daktikoari garrantzia emanez.

ZABALDU da Arabako Pop-Rock Erakusketan izena emateko tarte. Diputazioko Kultura Sailak bultzatzen du hirugarrenez antolatutako den ekimena, eta parte hartu nahi duenak otsailaren 25era artean izango du izena emateko aukera. Aurkezten den talde bakoitzak kurrikuluma eta maketa utzi beharko ditu. Epaimahaiak aukeratutako talde onenek diskoa grabatuko dute, San Prudentzio jaietako egitarauan aurkezteko asmoz. Getxoko Kultur Etxeak bestalde, XIX Nazioarteko Jazz Jaialdirako deialdia plazaratu du. 30 urtetik beherako musikariek osaturiko Europako edozein taldek parte har dezake. Apirilaren 22ra arte eman daiteke izena, eta taldearen aurkezpen zinta, zeinaren bidez uztailaren 5, 6 eta 7an egingo den Jaialdirako onenak aukeratuko dituzten. Talde irabazleak, dirusariaz gain, konpaktoa grabatuko du zuzenean. (Argazkia: Aitor Bayo).

AUKERA ZABALA!!

ARGITALPEN BERRIAK "ORTZI ETA KUKUMA" BILDUMA

- 5.- ESPLORADORE
- 6.- IZOTZEN HERRIAN

Pasiotarrak - 48290 ● EUBA ☎ 6308036 FAX: 6308028

L I B U R U A K

AIZU!

AEK

141. ZENBAKIA 34or.
13 urteko ibilbidea egin ondoren, erabat eraberritu dute AEK-k kaleratzen duen «Aizu!» aldizkaria. Hilabete-karia izan ordez, hamabos-tero izango da kalean eus-kara errazeen idatzitako al-dizkaria. Irakurleekin ha-rreman estuagoa izan, ak-tualitateko gaiak sakondu

eta gizartean euskal komu-nikabide baten presentzia areagotzea dira aldaketa hauen arrazoia.

Paper birziklatuaren era-bilpena, formatuaren handi-tzea, diseinu zainduagoa eta barruko edukiaren aldaketa ere nabari dira «Aizu!»-ren ale berrian. Zenbait atal desa-gertu eta berriak gehitu di-tuzte; ekologia, komikia eta bertsolaritza ●

BIGARREN**HIZKUNTZAREN****IRAKASKUNTZA****MURGILTZE-EREDUAN**

FRANCISCA ZABALETA

ZUBIA 156 or.

Ikasgelakoa eta etxeko hiz-kuntza desberdinak dire-nean irakasle eta ikasleen arteko komunikazioa nola hasten eta bilakatzen den, eta antzeko galderei eran-tzun die Zabaletak.

Behaketa metodologia berri baten bilakaera datza liburuaren orijinaltasunik handiena. Euskaran murgil-duriko ikasgela batean bi-deo grabaketak egin ondo-ren, haurren eskola jardue-raren eta beren hizkeraren bilakera deskribatzen ditu. Kontraste moduan, euska-razko eta gaztelaniazko ikasgela elebazarren datuak ere aurkezten ditu ●

B E G I - B E L A R R I

L I B U R U A K

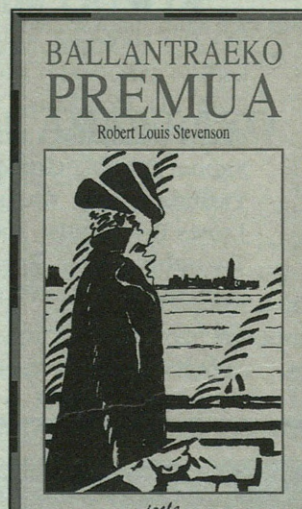
Irakurketaren plazerrean nabigatuz.

«Gertaera bitxi hauen egia osoa da jendeak aspaldidanik espero zuena eta haien jakin-minak ongi-etprria egingo diona», du abiapuntu. Kapela, ezpata edo dagokiona aldean hartu eta «Ballantraeko Premua»-ren orrial-deetan barrena nabigatzea baino ez da behar. Plazer soil bezain atsegina-tatik: irakurtzea. Supazterrean bela-rrira xuxurlatzeko moduko istorioak baitira, zerbait izatekotan, Stevenson eskoziarrak kontatu zituenak.

Itzal handiena beste batzuek eman zioten arren, eleberri den aldetik osotuentzat har liteke «Ballantraeko Premua». Bi pertsonaia nagusitan ba-natuta guztiok barrenean dugun per-tsona bikoitza -Jekyll-Hide?-, Henry eta James anaiek giza-eite guztiak azaltzen dituzte obran zehar, beti sentimendu gogorren muga. Mac-kellar zerbitzari orojakileak kontatu-

tako abentura, besteren hitza darabil autoreak, une jakin eta aproposetan, kontakizun kronologikotik jauzi egin eta ixtorioa bere osotasunean ente-legatzeko behar dugun informazio osagarria emateko. Haria etenda bai-no kontakizuna hautsi gabe, pertso-naia eta liburu bera formalki ere aniz-tasunean tajutuz.

Literatura ederretsi dute Igelakoek «Ballantraeko Premua»-rekin. Oso edizio txukuna, segida merezi duena. Euskaratzea ere bikain egin du Xabier Olarrak. Idazkera landua, itzulpena-ren 'traizioak' ez dio estiloari kalita-terik murriztu baina irakurterratza-suna gorde du, irakurlearen mesede-tan. Hizkuntza esaldi irensgaitzetara makurtu eta irakurlea ito beharrean jarri gabe, alegia. Goi mailako itzul-pena eta edizioa, liburuan zoritxarrez dir-dir egiten duten zenbait akatsek

«BALLANTRAECO PREMUA»
ROBERT LOUIS STEVENSON.
IGELA. ITZULP: XABIER OLARRA.

-tipografikoak- apur bat itsusten du-tena. Ez ahal zen Durangoko presa-sindromeak eraginda izango!

MIKEL ELORZA

XOLAK BADU LEHOIEN BERRI

BERNARDO ATXAGA
EREIN 47 or.

«Holaxe bizi da Xola» izeneko umeentzako liburu-sail berri bati eman dio hasiera Atxagak. Liburuotako protagonista nagusia arratoi-txakur bat izango da, lehen liburu honetan lehoa izan nahi duen arratoi-txakurra.

Liburuaren ilustrazioak Mikel Valverderenak dira. Haur ipuinei doakien marrazkiak egin ditu, umoretsu eta biziak.

Aspaldi hasi zen Atxaga haurrentzako istorioak idazten. Bereak dira besteak beste, «Nikolasen abenturak eta kalenturak», «Ramuntxo de-tek-ti-bea», «Antonino Apre-taren istorioa» eta «Flannery eta bere astakiloak» ●

HAUR LITERATURA EUSKARAZ **SEVE CALLEJA** LABAYRU IKASTEGIA 436 or.

«Haur literatura euskaraz. Lehengo irakurgaietatik 1986ra arte» lana 1985-86 ikasturtean zehar Xabier Monasteriorekin batera eginitako ikerketa-beka baten emaitza da. 1988an gaztelaniaz argitaratu zuten eta orain, atal batzuk gehitu eta Igone Etxebarriak itzultitako liburua argitaratu du Labayruk. Egungo egoera ulertzeko euskal haur literaturaren panoramika historikoa agertzen du liburuak.

Hiru helburu nagusi eta ardatz ditu lan honek: inguru teorikoa kokatzea, haurrentzat euskaraz egindako liburuaren historia egitea eta Euskal Herri eta euskal kulturen ezaugarriak eraginda, euskal haur-literaturaren baldintzak gogoratu ●

EUSKARARI BURUZKO OINARRIZKO LEGERIA ARTEZ EUSKARA

ZERBITZUA 96 or.
«Corpus eta Status» bildumaren bigarren liburu honetan, soziolinguistika gaiak jorratzen dira modu ulertkor batez eta zenbait ariketaren laguntzaz. Euskararekin zerikusia duten lege garrantzitsuenak agertzen dira Artez-ek argitaraturiko liburu honetan: Euskal Autonomi Elkarte-ko legeak, Nafarroakoak, Europako Batasunekoak zein Frantzia eta Espainiakoak.

Liburuarekin batera disketa ere badago, WP programan liburu-ko testu berberak dituenak ●

B I D E O A K

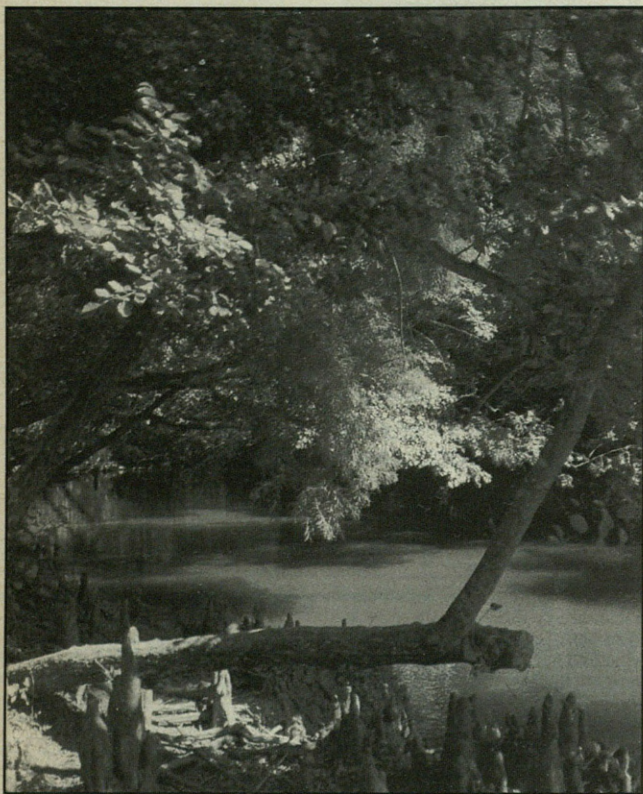
LOKOMOTORA TTIKIA **DAVE EDWARDS** KULTURA SAILA. CIC VIDEO Y CIA. S.R.C.

Dave Edwardsen Lokomotora Ttikiak kolore eta erritmo biziak ditu. Pertsonaia maitagarri askorekin batera marrazki bizidunen bidez ikusi ahal izango dugu. Ttiki izeneko lokomotoraren pasadizoak biltzen dira, Cardiff hiria erreferentzia hartuta. Aldapa gogorak igo ezin zituela uste zuten, baina egun batean... ●

Hontza
LIBURUDENDA

Okendo kalea, 4
Tel. 42 82 89 Faxes: 43 12 56
20 004 DONOSTIA

PAUSOZ PAUSO

Souston eta Hossegor artean, hamabi ibilbide desberdin zutoleztatu dituzte inguruko herritarrek. Seinaleztatu gabekoak mendizale adituentzako ibilbideak dira.

Landak ezagutzen

Frantziako Landetan barna, seinaleztatuak dauden ibilbide asko egin daitezke. Souston eta Hossegor artean, esaterako, hamabi ibilbide desberdin zutoleztatu dituzte herritarrek.

Saurines basoa zeharkatzen duen ibilbidea ez dago seinaleztatua eta praktika duten eta mapa eta brujulaz basoan ondo ibiltzen dakiten mendizaleei dago zuzendua.

Bost kilometro t'erdiko ibilbidea oinez edo bizikletaz egin daiteke. Oinez egiteko ordu eta lauden inguru behar dira, eta ordubete bizikletaz eginez gero.

Ibilbidearen zenbait zati zutoleztatuak daude. Penon-eko ibilbide seinaleztatuekin batzen baita leku batzuetan. Ondo dauden zatiak badaude ere, udan batez ere bideak nahiko ha-

retsuak dira, eta bizikletaz eginez gero, garai honetan mendiko bizikleta erabiltzea gomendatzen da.

Bokale Zaharreko errepidearen eskuin aldera hasten da proposaturiko ibilbidea, K 9 mugaria baino 300 metro aurrerago. Igoera motza eta malda behera oso aldapatsu batek, txoko oihantsu baten muinera daramate. Eskuinera dagoen bide zabalera iritsi baino lehen heltzen da oihanera.

Bidea ezkererantz jarraitu eta 44 metroko altuerara iritsi ondoren bidegurutze garrantzitsua duen lepo txiki batera heltzen da. Seignosserantz jaisten den bide-gorria eskuinera utzi eta ezkerretara, bide-horia jarraitu behar da. 100 metro jaitsi eta beste lepo batera heltzen da bidea. Hiru kilometroko bidea dago Seignosseraino.

Saurines urmaheletik eta Tuc de Mailloques-etik egin daiteke itzulera. 440 metroz bidea jarraitu eta ur gorde-leku handi baten ondoan utzi behar da. Bide hareatsu bat abiatzen da ezkerraldean eta uda hasieran arrainkumez beterik egoten den urmahela inguratzen du. Tuc de Mailloquesen oinerraino doa bidea. Mendiskaren gailurrera igotzeko ezkerraldera egin behar da. Piska bat aurrerago, eskuinerantz jo eta jaitsiera polit batera doan bidea hartu. Bidegurutzean dauden bi bideak, eskuin eta ezkerraldekoak, ibilbide hasieratik oso gertura iristen dira ■

ESPARRUAK HEDATUZ

Duna arteko ibilideak

Seignosse basoa eta kosta artean erliebezko duna oihantsu mendigune nahiko gogorra altxatzen da. Ibilbideak egiteko aukera politik ematen dituzte duna hauek.

Ilargi-erdi forma dute dunek eta 20-25 metro inguruko garaiera. 65 metro ditu altuenak. Duela 5.000 urte sortu ziren, ozeanoaren fase atzerakor baten ondoren. Etang Blanc, Etang de Hardy eta Etang Noir men-

diak sortu izanaren eran-
tzuleak dira dunak.

Bide ugarik zeharkatzen dute Seignoisse mendiska. Guztiak ez, baina zutoleztatuak daude gehienak. Inguruko herrikoek zutoak ja-rri dituzte zenbait ibilbide markatzeko. Zutoleztatu ga-be dauden ibilbideei jarraitzeko beharrezkoa da mapak irakurtzen jakitea.

Udazkenean perretxiku
ugari topa daitezke Seig-
nosse basoan baina kon-

tuz ibili beharra dago,
ugarienak oso kaltegarriak baitira, Amanitak,
alegia ■

MOKO FINA

• MOKO FINA • MOKO FINA • MOKO FINA • MOKO FINA • MOKO FINA

JAKIN BEHARREKOAK

HURA OTORDUA!

MIKEL MARKEZ
Kantaria

Txokolatezko yogur jalea

Kanpoan denbora dexte egiten du, baina etxera joan eta lehena bera iristen bada, Mikeli tokatzen zaio bazkaria prestatzea.

Egiteko ezer berezirik ez duenean atsegin du sukaldean sartzea. Tarteka gustoz sagar-tartak eta egiten ditu, baina obli- gazioz egin behar denean ez du oso gustuko. Nahiko errazak izan ohi dira normalean egiten dituen gauzak; tortillak, arroza, makarroiak. Arraina ere prestatzen du tarteka. Plater nahasiak ez ditu egiten.

Albondiga goxo samarrak prestatzen dituela eta txokolatezko yogur zalea dela aitortu du kantariak.

Lagunei afaria prestatzekotan, oso errrealista dela esan du. Entsalada, ganba eta baratxuri freskoen nahaskia eta atzetik haragia patata eta piper mordoakin prestatuko luke.

Tarteka esperimentu txikiren bat egiten du: zerbaiti nata piska bat bota eta antzeko gauza bereziak. Kanpora joaten denean ere, etxean jaten ez duena aukeratzea gustatzen zaio.

Nahiko berandu heldu zen kafea Europa mendebalde-ra, XVI. mende bukaeran, alegia. Etiopian sortu, Turkiatik barrena pasatu eta Arabiatik etorri zen. Baina XVII. mendea ondo gora joan arte, Livorno, Venecia, Paris, Marseilla eta Oxforden lehen kafetegiak ireki arte, kafea ez zen guztiz hedatu. Ordudanik etengabe handituz joan da bere kontsumoa eta Ameriketako lantzeko leku aproposa aurkitu zutenean, prezioa merkatu egin zen.

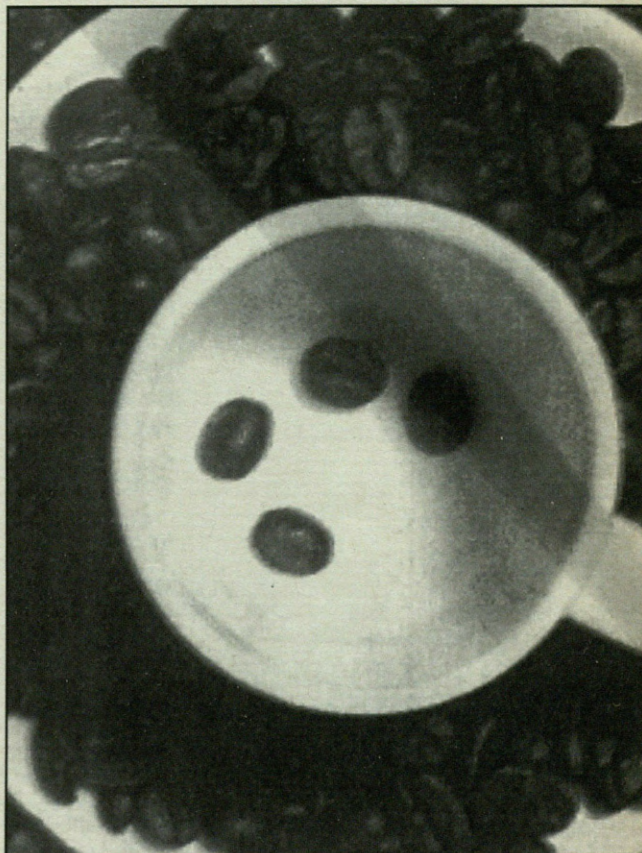
Kafeak txokolateari guda irabazi zion eta Europako zati handi batean, Britainia Handian eta Errusian izan ezik, baita garai hartan guztiz indartsua zen teari ere.

Baina badago kafeak sekula irabazi ez duen guda bat, sukaldean erabiltzea hain zuzen ere. Oso gutxitan erabiltzen da plater baten osagai bezala, ez eta usaingozozale bezala ere.

Kafea postreak egiteko erabiltzea ez da gauza zaharra. Postreetan kafearen presentzia ez da handia izan, bere nortasun gogor eta zapore indartsua direla eta, moderazioz erabili izan da beti.

Nolabaiteko guda aipatu badugu ere, kafeak oso harreman ona du txokolatearekin, bai potentzia aromatikoagatik, baita koloragarri bezala duen gaitasunagatik ere. Almendra pastarekin eta rona, koñaka eta wiskya bezalako likoreekin ere oso harreman ona du sukalde kontuetan.

Kafearen usain goxoa

Europako sartzeari kosta egin zitzaion, baina bazkalostean kaferik hartzen ez den etxeak oso gutxi dira gaur egun.

Gosari eta bakalostean kafea hartzea ohitura bilakatu da jende askorentzat. Beste infusioen presentzia

ere azken urteetan areagotu egin da, baina zaila izango da kafeari lotu duen lekua kentzea ■

ARAETA
SAGARDOTEGIA

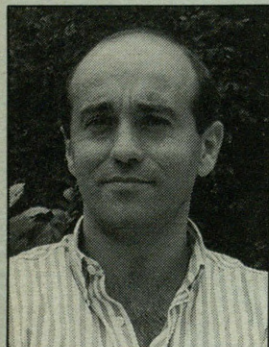

Tel.: 36 20 49 - 33 66 04
Fax: 36 60 73

Arbitza bidea
20160 ZUBIETA

BATA ZURIA ERANTZITA

JOXERRA AIZPURUA
Elhuyar-eko kidea

**Europako
uholdeak eta
klima-aldaketa**

Europar gertatu diren uholdeak, Andaluziako lehortea eta Euskal Herrian izaten ari garen negu goxoa aitzakia gisa erabili ditu batek baino gehiagok klima-aldaketa jasaten ari garela, lau haizetara aldarrikatzeko.

Baieztape horien az-tarnak edozein egunkari edo telebistan aurki daitezke eta kaletarren iritzian eragina uste baino handiagoa izaten dute.

Baina, zientifikoki baiezta al daiteke gertatutakoak klima-aldaketaren ondorio zu-zen direla?

Nahiz eta kontrakoa irudit, ni hemen ezezko erantzuna ematera ausartuko naiz, batetik ez baitut uste nahikoa denbora igaro denik datuak metatzen hasi ginenetik eta bestetik, bildutako datuak ez dira nahikoak beraiek zerbaiz estrapolatzeko.

Aldi berean, esan be-

harra dago klima-aldaketarako behar diren ezau-garri guztiak betetzen ari garela; hau da, berotegi-efektuan nagusi den karbono dioxidoaren portzentaia handitzen ezparririk gabe.

Gauden gizarteko erosotasuna energi kontsumoarekin zuzen-zuzenean lotuta dago eta erosotasuna (garraioak, berogailuak, produkzioak, eta abar) handitu ahala energi beharrak handitu egiten dira. Karbono dioxidoa, batez ere, erregai fosilak (petrolio, gasa eta ikatza nagusiki) erretzeagatik sortzen da. Hauek, gaur egun, dugun energi kontsumoaren % 78a osatzen dute eta hemendik hamar urte barru gutxienez % 75a izaten segituko dute. Beraz, datu hori besterik nahikoa izan daiteke atmosferako karbono dioxidoaren hazkundera frogatzeko. Faktore zuzentzaile batzuk ere egon daitezkeela ez dugu ahaztu behar, adibidez landareen funtzio klorofilikoa areago daitekeela, hau da, karbono dioxidoa hartu eta ondorioen artean oxigenoa sortzen duen prozesua azelera daitekeela.

Dena den, aurren gertatutakoak etor daitezkeenaren abisutzat gutxienez hartu behar ditugu eta zientifikoki ezin badut ere, pertsonalki klima-aldaketaren oinarriak ezartzen ari garela pentsatzen dut.

OCR: testuak azkar kopiaatzeko irtenbidea

Testu luzeak azkar kopiatzea jadanik ez da arazoa. Azkar ezezki, akatsik gabe ere kopia daitezke.

Karaktere irakurle optikoa (Optical Character Reading) duela denbora asko moldaturiko teknika da, oso fidagarria, beraz. Honi esker, testuak edo irudiak kopiatzen ordenadore aurrean pasatu beharreko denbora asko murriztu da.

OCR erabiltzeko modua oso erraza da, irakurlea testuaren gainetik pasatu behar da eta testu prozesadore pasatzen da zuzenean, ezer teklatu beharrik gabe.

Kopiatzen den orrialde bakoitzeko hamar edo hamabost minutu aurrezten dira. Egutero orrialde asko kopiatu behar dituztenentzako eta oso mantso kopiatzen dutenentzako da erabilgarria sistema berri hau.

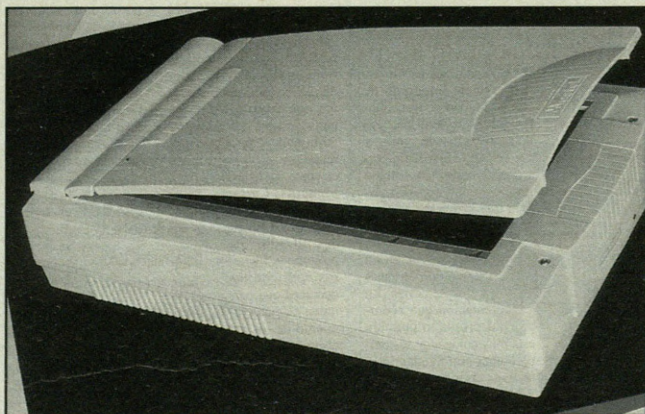
Scanner batek osatzen du OCR-ren muina. Testu edo irudi baten gainean argia

proiektatuz, gauza idatziak non dauden ikusten du eta ondoren, kopiatu edo ordenadore sartzan du bildutako informazio guztia.

Gaur egun scanerrak mundu teknologikoan betetzen duen papera oso garrantzitsua da, gero eta gehiago erabiltzen da, gizarteko alor oso desberdinetan. Japoniarrek faxa sortzeko orduan, adibidez, guztiz garrantzitsua izan zen.

Kanpotik ikusita, irakurketa programa honen jo-kaera oso sinplea da. Testu gainetik pasatu eta bere barruan dagoen karaktere liburutegi handi batekin konparatzen ditu topatzen dituen irudiak.

Ezagupen prozesua oso azkarra da eta eskaneaturiko irudiaren kalitatearen, mikropozesadorearen abiaduraren eta prozesatu beharreko testu kantitatearen arabera da sistemaren azkartasuna ■

Karaktere irakurle optikoari esker, minutu erdi inguruan orrialde osoa inolako akatsik gabe kopia daiteke.

ETXE ZULOAN

ETXE ZULOAN • ETXE ZULO • ETXE ZULO • ETXE

ETXEKO LEIHOAN

Larrialditarako zerbitzuak

Erabiltzaileak nola jokatu behar du Osasun arlo publikoaren aurrean? Bezero aktibo ala txintxo eta esker onekoa izan behar du? Medikuntza prozesuari buruz kontsumitzaileari ematen zaion informazioa hobetu egin behar da, bezeroa aldi berean bezeroa eta sistemaren euskarri ekonomikoa baita.

Gaixoeak asko erabiltzen dute larrialdi zerbitzua, baina argi izan behar da ez dela zerbitzua gainerabili behar. Benetako larritasuna dagoenean bakarrik erabili behar dira. Larritasuna neurtezko orduan sortzen dira medikuen eta bezeroen arteko iritzi-desberdintasunak. Eroskik Hego Euskal Herrian eginiko inkestak erakusten duenez, larritasun-maila parekoak dira gaixoak bere bururako pentsatzen duena eta gaixoaren ustez medikuak azterketa egitean pentsatu behar duena.

Larritasunetarako zerbitzuen telefonoen artean, 5

zenbaki baino gehiago dituztenak erraz aurki daitezke. Nazioarte mailan gomendatua dagoen osasun-larritasunetarako telefono zenbakiak jendeak erraz identifikatu eta buruz ikas-teko modukoak izan behar dutela kontutan izanik, gure lurraldeko egoerari asko falta zaio behar den mailara iristeko. Gogoratzen errazak diren zenbakiak jartzen saiatu dira baina alor honetan zerbait gehiago egin beharra dago.

Une honetan hainbat zentro daude larrialdien koordinaziorako: DYA, Gurutze Gorria, Osakidetza, SOS Deiak, udaltzaingoarena... Honek lana bikoiztu egiten du. Koordinazio-zentroak elkartu eta denak SOS Deiak-en inguruan koordinatu beharko lirateke.

Baina zer egin larritasun baten aurrean? Nora jo? Hasteko, kasu bakoitzaren larritasun maila erabaki behar da. Min izugarri batek, adibidez, ez du beti eritexeko

Une honetan, larrialdiak koordinatzen dituzten hainbat zentro daude Hego Euskal Herrian: DYA, Gurutze Gorria, Osakidetza, SOS Deiak, udaltzaingoak...

tratamentua behar denik adierazten, askotan lehen mailako asistentziarekin ondo konpon daiteke. Benetako larrialdia adierazten duten seinaleak agertzen di-

renean da premiazkoa gaixoa lehenbailehen eritetxera eramatea. Baina ez da erraza seinale hauek arinagoetatik bereiztea, informazio falta dago eta ■

Urruzola'lar Prantxixku
Anso'lar Miren

ELUTXETA

Sagardotegia

OZTARAN
BAILARA

☎ 55 69 81

20.130 URNIETA
(Gipuzkoa)

TELEBISTA-IRRATIA

● TELEBISTA-IRRATIA ● TELEBISTA-IRRATIA

TXORI BATEK ESAN DIGU

IKUSI BAIETZ

● «**Goenkaie**»k gure artean darrai. Ostegunetik ostiralera, bederatzi t'erdia eta hamarrek bitartean ikus dezakegu eta bestela, larunbatetan asteko bost kapituluak segidan botatzen dituzte 14.55etatik aurrera.

● Ostiral arratsaldean txakolinari buruzko «Txakolina-itsasoko ardoa» dokumentala eskainiko du «**Jan Edanak**» saioak.

Ardo gazte eta fruitatsua da txakolina. Itsasotik hurbil eta itsasoaren kontra sortzen dena. Ardo herrikoia izanagatik,

sukaldaritzaren berriari esker, urrezko aldi bat bizitzen ari dena. Otsailaren 17an, 17.10etan.

● Ostiralean ere, baina gualdean, «**Wilt**» filme interesgarriari egin diote lekua programazioan.

Harry Wilt lanbide heziketako ikastetxean da irakasle. Gorroto dion emaztearen hilketa imajinatuz aurre egiten dio eguneroko bizitzari. Egun batean, emaztea inondik ageri ez denez, senarrak hil duela uste du Russell Flint polizia inspektoreak. Otsailaren 17an, gaueko 10.00etan.

«**SIGNOVISION**», gorrei zuzendutako programa emititzen du larunbat goizero Euskal Telebistako bigarren kateak. Zeinuen hizkuntzan, astean zehar jazo diren gertaera garrantzitsuenak azaltzen ditu ordu erdiz. Berri asko eman ordez, gai baten gainean ahalik eta informazio gehiago ematea da saioaren helburu nagusia, ematen den informazioa hasieratik bukaeraino ematea, alegia. Gorrentzat ezezik, entzuten duten lagunentzako ere oso saio baliagarria izan daiteke, oso didaktikoa baita.

ENEKO S.A.

Garagardo, ardo, kontserba eta likore banatzailea

**KALITATEZKO
PRODUKTU ETA ZERBITZUA!**

176 postakutxa - 20.550 - ARETXABALETAK
tel.: (943) - 79 44 59 - 79 44 60

OTEGI SAGARDOTEGIA

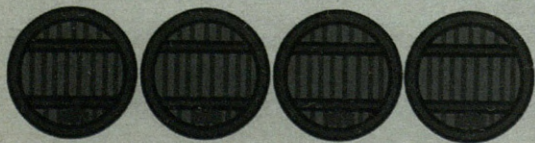
Soila Enea baserria

Zabaleta auzoa

LASARTE

Tel: 36 50 29

YSABAL SAGARDOTEGIA

Urte guztian jatetxea

USABAL AUZOA. TOLOSA. Tel: 67 43 16

GAZTANAGA SAGARDOTEGIA

**BURUNTZA
AUZOA**

Tel: 59 19 68
ANDOAIN

Aurkene Iturrioz: «Oso emakume gutxi topatzen ditudala da arazo nagusia»

Bost urte daramatza Aurkene Iturriozek ETBn. «Denbora pasa» eta «Egun Bete» saioetan eta informatiboetan aritu ondoren, pertsonaia ezagunen etxean sartu eta elkarrizketak egiten dizkie gaueko «Gaur egun»ean. Orain egiten ari den lana ez luke beste batengatik aldatuko.

ARGIA. *Noren ideia izan da gaueko «Gaur egun» informatiboan berrikuntzak sartzea?*

AURKENE ITURRIOZ

Estepan Aldamiz-Etxeberriak zuzentzen du Gaur egun-2a eta hasieratik nahi izan zuen betiko informatiboetatik piska bat aldentzea.

«Ezagunak zaizkigun pertsonengana beste era batera hurbiltzeko aukera ematen du atal berri honek».

«Halakoren etxetik» saiotxoan nik eramatea proposatu zidan eta halaxe hasi gara. Ezagunak zaizkigun pertsonengana beste era batera hurbiltzeko aukera ematen du eta interesa sortzen du ikusleengan. Oso ideia berritzaile eta interesgarria da.

A. Erraza al da besteen etxean sartzea?

A.I. Badago jendea bere etxea santutegizat duena, eta inolaz ere ez duena gu sartzea nahi, baina gehienak prest agertzen dira. Gu beren etxeetan sartzen gara, baina beraiek jartzen dituzte mugak.

Denetik sartzen saiatzen naiz. Arazo nagusia emakumeekin daukat, oso emakume gutxi topatzen ditut. Hortan daukat orain esfortzua, ahalik eta emakume gehien lortzeko gogoz nago, baina gizonak dira nagusi.

A. Ikusleentzat ez al da beranduegi?

A.I. Nahiz eta berandu izan harrera ona izan du. Egunean gertatutakoaren berri izateko, edozein ordutako informatiboa ikusten duzu. Informatibo honek beste hainbat gauza eskaintzen dizkio jendeari, zuzenagoa da.

Estepan Aldamiz-Etxeberriak sartu dituen berrikuntza hauek guztiak aurrera-pausoa dira eta hori aurrera ateratzea nahiko nuke. Aire freskoa dakarte ideia berri hauek.

AINHOA GERRA

IKUSITAKOAK
IKUSITA

Atsegina

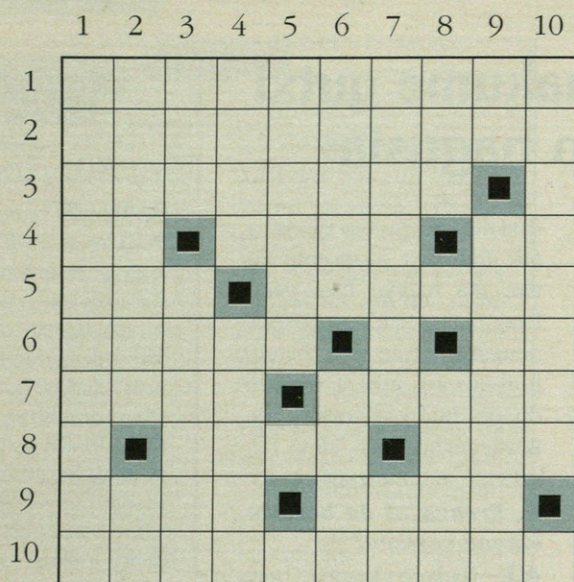
Badirudi egungo telebistagintzan bi aurkezle modelu besterik ez dagoela: distantea eta atsegina. Albistegietan, oraintsu arte, lehena izan da ugariena. Aurkezlea 'aktualitate' deskribatu beharrean dabilen notarioa litzateke. Eskuetan duen paperean hitzez-hitzez dago 'esan beharrekoa'. Aurkezlea medium bat besterik ez omen da. Teleprompterraren bidez, mezulari orojakilearen ideia kamarari begira dagoen aurkezlearen bidez gautzen da. Bigarren modua, albistegietan ere agertu den hurbiltasunarena da. Irratian aritzen direnen antzera, orain hitz-jarioa, errekurso jestual eta inprobisazioa gehiago kotizatzen dira. Fotogenia eta egoten jakitea, irripar samur eta gozo batez hornitzen bada hobe. Hori bai, notiziak 'onak' ez direnean, erraztasun berberaz aurkezlea betilun agertuko da. Aurpegia enfatizazio modu bat da. Aurkezle eta antzezlearen arteko mugak ezabatu dira.

Bi modelu hauetatik, bigarrenaren gehiago, atseginak izan gura dutenak ugaltzen dira. Eta, telebistan bereziki, aurkezle-baselines marjena oso estua da. Sinpatia, keinu xuabeak eta teledukazioak, neurritz kanpoko usaiekin bezala, okagariak bilakatu daitezke.

EDORTA ARANA

Denborapasa

Gurutzegrama

EZKERESKUIN: 1.- Lanik eza. 2.- Araudiak. 3.- Gazteari dagokion aroa. Bat. 4.- Zubiaren erdian. Asiako estatua. Alderantziz, euskal fonema. 5.- Naizen honek. Iparraldean, beldurtua. 6.- Zizelaz eginiko artelana. Tona. Radonaren sinbolo kimikoa. 7.- Ez emea. Nafarroako udalerria. 8.- Sufrearen sinbolo kimikoa. Auzo, hitz elkarketan. Gipuzkoako herria. 9.- Fruitua. Gipuzkoako hiria. 10.- Neskatoak.

GOITIK BEHERA: 1.- Adiskidetasun. 2.- Arabiako. Herri hizkeran, zer. 3.- Mendebalean, naiz. Usain txar. 4.- Gutxi. Launak. 5.- Ate aurreko eremua. Azkenekoa. Lehenengoa. 6.- Hortaz. Kausa partikula. 7.- Moldatu. Alderantziz, iridioaren sinbolo kimikoa. 8.- Nafarroako herria. 9.- Kontsonantea. Gizon izena. 10.- Frantziako hego-mendebaleko lurralde historikoa. Potasioaren sinbolo kimikoa.

Kate hitzak

Letra kopuru desberdineko hitzak ageri zaizkizu ondoan. Helburua zera da, eskuineko taula osatzea, puzzlea bailitzan. Pasa ezazu hitz bakoitza dagokion lekura, kontuan harturik hitzok ezker eskuin eta goitik behera joan daitezkeela.

8 letra

Serraila
Taktikak
Trauskil
Usakumea

7 letra

Esakera
Euskadi
Ganibet
Zuhaitz

4 letra

Aetz
Aita
Amak
Apez
Aran
Aroa
Arra
Azak
Buka
Deia
Edan
Irun

Istu
Isun
Laia
Nilo
Nota
Oren
Orri
Saia
Xaia
Zian
Zuku
Zuri

3 letra

Ari
Bai
Kai
Sos

2 letra

Aa
Do
Ee
Ha
Pi
Iu
Tn
Ug

ERANTZUN zenbakidunak bete ondoan, pasa ezazu letra bakoitza dagokion goiko taulako laukira eta grabatuan ageri den pertsonaiaren izena, ziklokrossean diharduen Euskal Herriko txapeldunaren izena ageriko zaizu.

1	2	3	4	5	
6	7	8	9	10	11

Arraun eginez Lurra iraul- zeko tresna		Zori Larritasun- ezko unea		Kakao arbolaren hazia Zeren		Beldurtia
Jokoan diharduena Gorapatzeko egintzak	Katu haragi	Gaitu	Zaren hori	Röntgena	Joaki naiz	
1	Detekta- gailuak		8		7	
Etxeko abere				Bibliako pertsonaia	Potasioa	2
Badauka	11			Naizen honek	Kanpo	
				Adimen urriko	Hamar	
					10	
Segada				Kontso- nantea	Bat	
Arrantzale				Bokala	Toka, dut	
					Dago	
6					Deialdi	
R bikoitza		Oxigenoa	500	501		Errep. txori mota
Ikuska- tzaleak		Tona	Ald. musu	Bi kontso- nante		
	4					3
Nor, pluralean		Erregaliak egin				9

—Hieroglifikoa—

ALA
ILA
OLA
ULA

ELA

Zer esan dio andereñok Josuneri?

Aurreko asteko soluzioak

MIKEL UNANUE									
●	E	●	A	●	O	●			
●	I	●	O	●	A	L	A	B	A
●	K	●	O	●	N	●	O	M	I
●	U	●	G	●	A	●	Z	●	A
●	E	●	Z	●	A	●	K	●	A
●	K	●	S	●	D	●	E	●	K
●	L	●	A	●	U	●	S	●	O
●	I	●	N	●	O	●	I	●	S
●	A	●	L	●	A	●	R	●	G
●	U	●	O	●	E	●	K	●	O

Gurutzagrama

EZKER ESQUINA 1. Itzuleriak. 2. Kezkarri. 3. Ura.
Riga. M. 4. Sina. Atzia. 5. Kotto. Sen. 6. Laz. Opiakua.
7. Z. Aa. A. Ir. 8. Ut. Nora. Rr. 9. Nekagarria. 10. Aro.
Irenak.
GOTIK BEHERA 1. Ikusizuna. 2. Herioa. Ter. 3.
Azantza. Ko. 4. UK. At. Ana. 5. Tar. Oo. Ogi. 6. Egia.
Patar. 7. Ragusa. Are. 8. Iraceki. Rr. 9. Ar. Inurria. 10.
Kima. A. raK.

Hieroglifikoa:

Emeak ez du ezer balio

Bosteko ttipiak

- A 1. Butroa. 2. Tomu. 3. Errain.
4. Omila. 5. Leunak.
B 1. Errobi. 2. Robot. 3. Hobeto.
4. Botua. 5. Jinaon.

Kate hitzak

●	A	B	E	L	●	A	L	A	I	●
●	A	P	A	L	●	K	K	A	R	L
●	B	A	T	E	L	A	K	●	R	A
●	A	R	●	B	A	L	A	K	A	R
●	R	●	Z	I	N	A	●	A	S	●
●	B	A	D	A	●	A	N	T	Z	●
●	B	●	B	U	●	A	R	T	O	●
●	E	S	A	N	●	G	U	R	A	●
●	G	A	L	●	A	Z	E	R	I	A
●	I	R	A	K	●	O	●	I	A	I
●	A	K	E	R	●	G	A	Z	A	●

Bosteko ttipiak

	1		3		5
1		2		4	
	2				
3					
	4				
5					

1. Nafarroa Behereko ibaia
2. Dut, zuri
3. Luzeago bihurtu
4. Zeukaten
5. Bikea

Zenbaki bakoitzeko hitz bat eta bera

	1		3		5
1		2		4	
	2				
3					
	4				
5					

1. Arabako ibaia
2. ... egina, ink egina
3. Zutoin
4. Ergela
5. Pl. hegazti beltza

Lur erraustua

HURRENGO hiru hilabeteetan ezuste galanta gertatu ezean, Nafarroak Miguel Sanz izanen du gobernuburu maiatzetik aitzina eta halaberean UPN berriz ere alderdi nagusi. Alabaina, hori baino lehen, batak nahiz bertzeak Juan Cruz Alli oraindik lehendakariak ezartzen dizkien trabak gainditu beharko dituzte.

Allirenak egina zuela uste zutenek, ez dute Iruñeko kaskasoila ezagutzen. Alderdiaren barneko borrokan galtzaille, abokatu bulegora itzuliko da noski -oraindik ikuskizun dagoena, bertzalde-, baina bere erretiradan lur erraustuaren taktika erabiltzen ari da. Iragan den aste honetan berean ez du paradarik galdu, mikrofono bat ahora hurbildu orduko, bere alderdikidea den Iruñeko alkatea larrutzeko eta, zeharka bada ere, UPNko buruzagien kontra aritzeko. Alli hilotz politikoa baldin bada, Alfredo Jaime ere nahi du zerraldo-lagun eta ez dirudi bakerik emanen duenik arras hondoraturik ikusi arte. Baztertu dutenei bere mendekuaren garratza dastarazi nahi die, ederki dakien arren jarrera hori dela jadanik hasia den hauteskunde lasterketan abiaburura onik ailegatzeko UPNk duen oztopo nagusia. Hura gabe, oraingo gurutze-bide malkarra autopista litzateke alderdi horrentzat.

ESTATUAN oro har PP bere kideari bezala, Felipe Gonzalezen alderdiaren gainbehera orokorrak haizea ematen dio Nafarroan UPNri, are gehiago Urralburu eta Aragon sozialisten eskandaluen oihartzunek hautesleen gogoan irauten dutelarik. PSNk, alternatibarik eratu gabe, aski luke hauteskundearen zita erabateko hondamendirik pairatu gabe iragatea.

Jakina, sozialisten beherakadaren onuradunik zuzenenak Ezker Batuan daude. Parlamentuan nahiz Iruñeko Udaletxean ordezkarik gutti izan arren, beren ahotsa argi entzunarazi dute bukatzeaz dagoen legegintzaldian. Esta-

AINGERU EPALTZA

Idazlea

tuan ere haize-alde, uzta biltzea bertzerik ez dute orain espero, non hartu ere ez baitute falta: EE zenduaren boto emaileak, Batzarrekoak eta are HBkoak ere.

Guttiengo abertzalean, berriz, noraeza dugu nagusi. Alliren ustezko euskaltzalekasunak eta hainbat gairi buruz (presoak, Euskadirekiko harremanak, eta abar) mintzatzeko beldur ezak nolabaiteko lilurapean atxiki dute sektore hau. Hainbertze keinuren azpian funtsezko ganbiamendurik ez da egon (euskararen inguruko haren politika aztertzea nahikoa litzateke horretarako), baina bere alderdiko buruzagiak oldartu zaizkion arte, errentagarri izan da politika hori oraindainoko lehendakariarentzat.

HB-K bere isolamendutik ateratzeko bidea ezagutu zuen hasieratik Alliren manera berrietan eta, esku-azpiz bazen ere, hari eman zion laguntza duela lau urte Foru Parlamentuak haren eta Urralbururen artean hautatu behar izan zuten. Allizale gero ere, bere absten-

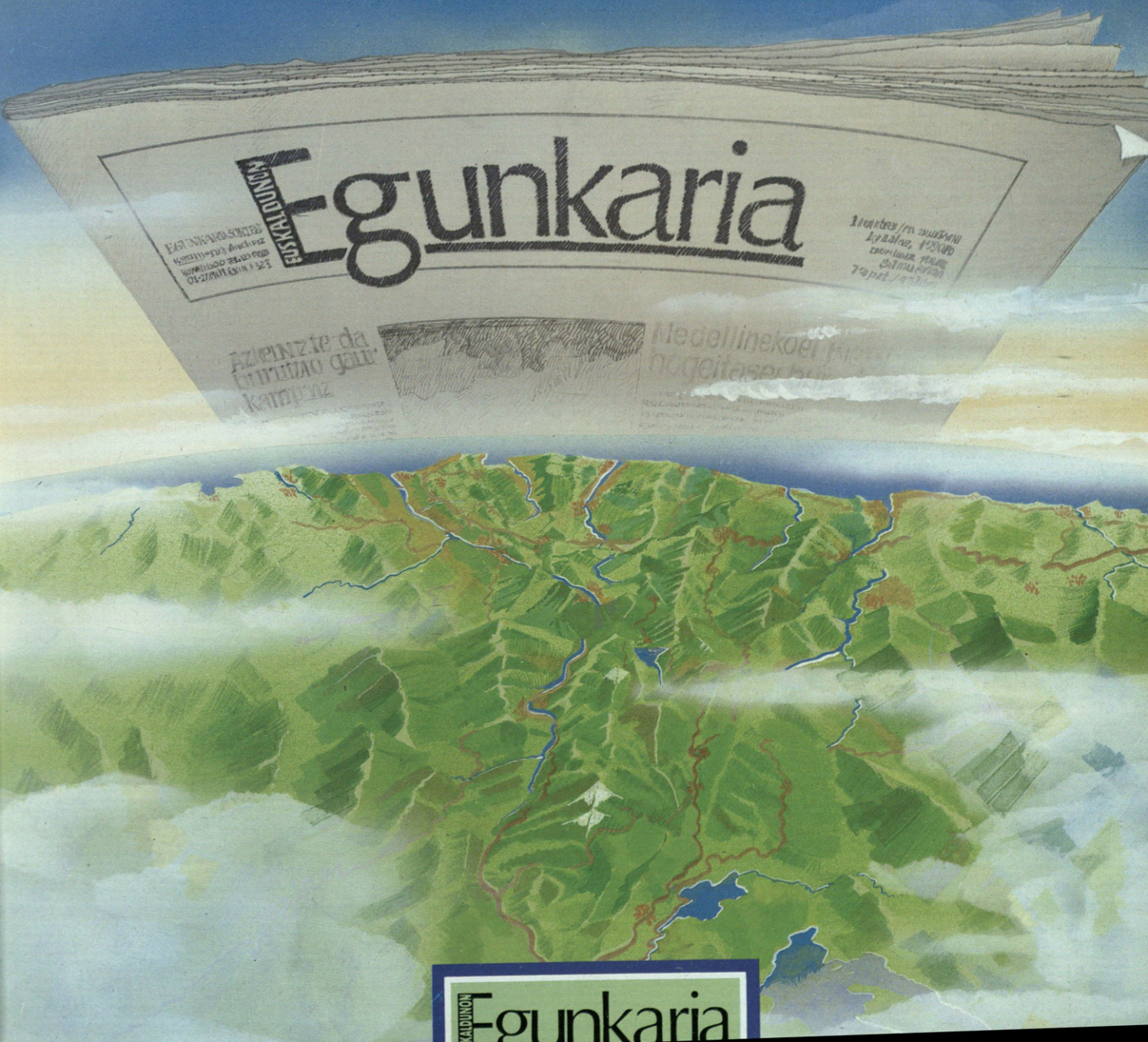
tzioak ezinezko egin zuen Euskarari buruzko Legean aldaketarik gauzatzea. Orobat, koalizio abertzalea izan zen argi eta garbi lehendakariaren alde agertu zen alderdi bakarra Jaimeren auzia plazaratu zelarik, nahiz eta aldeko agerpen horrek, Alliren hilobi politikoa sakonagotzera baizik ez lagundu. Ez da harritzekoa, HBk, inork nahi ez duen bidai laguna izaten segitzen baitu bere ohiko eremu hertsitik kanpora. Orain, esku hutsik hurbilduko zaie bere boto-emaileei, hain juxtu ere haietarik aunitzen artean kezakak eta ezbaiak inoiz baino biziagoak direnean orain arte urratutako ibilbideaz.

EA-K ere, guztiz bertzelako estrategia erabili arren, lorpen zerrenda hutsa bertzerik ez du aurkeztuko. PSNrekin batean lerrotatua Urralburu hautagai zen garaietan, 'lagunarte arriskutsuei' eutsi die legegintzaldi osoan. Alliren txapelaren itzala bere hautesleengana ailegatuko ote zen beldur edo, instituzionalisten artean instituzionalistenak agertu dira Nafarroan Garaikoetxearen alderdikideak, baita horretarako Jaimeren udal politika benedikatu behar izan badute ere. Orain, Alli UPNren zerrendaburua izanen ez denez, lasaia-ego egingen dute lo, baina jarrera horrek bere ohiko boto-emaileen artean sorraz duen ezin ulertuaren kontra borrokatu beharko dute, Nafarroan burua erakutsi nahirik ari den EAjk mordo ederra harrapatuko ez badie.

Aldaketa gutti, beraz, iragartzen ahal dira Nafarroan hurrengo hilabeteetarako. Aurpegi zakarragoak beharbada, gurekiko, Gobernuak jarleketan, eta asperdura handiagoa ere bai oro har politikaren so-egileen artean. Izanez ere, Allik, aldaketa sakonik ez du sekula ere eragin. Bazterrak nahasi, ordea, poliki nahasi ditu aldi batez bazterrak, eta hori beti ere eskertzekoa da aharrausika itotzen ari zaigun erresuma zahar honetan.

Euskal Herriko Egunkaria

Zure Egunkaria

VIAJES

BIDAIAK

ASTEBURUETAKO ESKIA

URTARRILA 1 - 8

CANDANCHU 7.800 pta

ASTUN 8.400 pta

BAQUEIRA 11.900 tik

ANDORRA 10.100tik

Barne: egoitza 2 gau +
forfait 2 egun

EGUNEKO ESKIA

**IRTEERA LARUNBAT ETA
IGANDE GUZTIETAN**

GOURETTE 3.800 pta

Barne: Bus + forfait + gia

FORFAIT SALMENTA

**ASTUN ETA
CANDANCHU**

2.500 pta/egun

BAQUEIRA OFERTA BEREZIA

**otsailaren 18tik 19rako
asteburua**

13.900 pta

Barne: Bus + Egoitza pentsio
erdia + forfait 2 egun

ASTE BEREZIA BUSEZ

BAQUEIRA (apt.) 34.700 p

Barne: luxozko autopull. +
egoitza 7 gau + forfait 6 egun

BAQUEIRA (hotela) 44.900 p

Barne: joan etorriko busa +
egoitza 7 gau bikoitzean +
forfait 6 egun Baqueira-Beret
+ pistetara inguraketa

VAL THORENS 49.900 p

Barne: Bus litera + egoitza 7 gau +
forfait 6 egun +tasak + aseguria

SESTRIERE 39.100 p

Barne: Bus litera + egoitza 7 gau +
forfait 6 egun +tasak + izarak

CANDANCHU BEREZIA

IGANDEA - OSTIRALA

12.500 pta

Barne: egoitza 5 gau + forfait 5 egun
+ izarak + toilak

UNIBERTSITARIAK ADI

2 EGUNETIK GORAKO BIDAIA ETAN

%5EKO DESKONTUA,

KARNETA AURKEZTUZ GERO

TEP BIDAIAK

**SAN MARCIAL 1
TEL. 420071
DONOSTIA**

TEP BIDAIAK

**ERRESERBAK
TELEFONOZ
(943) 461608**

OARSO BIDAIAK

**C/ SEGUNDO IZPIZUA,
(GALERIA) TEL. 52 99
ORERETA**